

OSHO

SMRT

Najveća izmišljotina

Prevod
Ivica Hajdić
Slobodan Vučković

*

Kadgod neko umre - neko koga si poznavao, volio i sa kime si živio, neko ko je postao dio tvog bića - nešto u tebi takođe umre. Naravno, ta osoba će ti nedostajati, osjetiće se vakuum, to je prirodno. Ali, taj isti vakuum može biti pretvoren u vrata. A smrt su vrata...

*

Smrt je jedini fenomen koji je još ostao a da nije korumpiran od strane čovjeka. Inače, čovjek je potkupio sve, zatrovavši tako sve. Samo je smrt još ostala čista, nekorumpirana, netaknuta od čovjekovih ruku. Čovjek još nije uspio da iskoristi smrt kao što je prilika sa svim ostalim. On ne može razumjeti to, on ne može učiniti nauku od toga, to je razlog zbog čega je smrt još neiskorišćena, a to je ujedno i jedina stvar koja je ostala nespoznata na svijetu.

*

Mi smo učeni stoljećima da je smrt protiv života, da je smrt neprijatelj života, da je smrt kraj života. Naravno, mi smo preplašeni i ne možemo se opustiti, ne možemo biti relaksirani. A ako ne možeš biti opušten prema smrti, ako joj ne možeš dopustiti da se dogodi, ti ćeš isto tako biti napet i u životu jer smrt i nije odvojena od života.

*

Dok ne prihvatiš smrt, ostat ćeš polovičan, ostat ćeš djelimičan, jednostran. A kada prihvatiš i smrt tada postaješ uravnotežen. Tada je sve potvrđeno: noć i dan, ljeto i zima - oboje, i svjetlost i tmina. Kada je oboje prihvaćeno, oba polariteta života, ti tada bivaš uravnotežen. Tada postaješ miran, postaješ cjelovit.

Sutomore
1990

SADRŽAJ

DIO I

Jedina izvjesnost u životu je smrt

„Zaustavi točak”	11
Žrtvovati se danas za nepostojeće sutra	16
Vrata ka božanskom	18
Mit o smrtnosti	20

DIO II

Spasioci su tvoja smrt

Pseudo-religije: Strah od smrti i života	25
Istok ima kvasac, zapad ima tijesto	27
Korijeni svih strahova	31
Lako iskorištavanje	35
Od života ne treba stvarati mit	36

DIO III

Gledaj i saznati ćeš

Zašto robovati? Samo pjevati!	41
Život je predigra, smrt je orgazam	46

DIO IV

Putovanje ka centru tvog bića

Meditacija: Put ka cilju	57
Spoznaj smrt bez umiranja	63
Centar ciklona	64
Drevni zlatni ključ	66
Nepogrešiva svjesnost donosi veliku radost	71
Tibetanski Bardo	75
Transcendentalni princ	77
Ljepota bez surovosti	84

DIO V

Uživaj potpuno! - Pogled sa osunčanih vrhova

Od tame do svjetlosti	87
Besmrtna stvarnost	91
Istraživati do poslednjeg trena	92
Osvrt ka juče	94
Ostani budan za vrijeme filma	98
Pravo na smrt	104
Slavlje ne zna za smrt	106
Spoznaj umjetnost dok još ima vremena	107
Probudi se i pjevaj	110

DIO I

JEDINA IZVJESNOST U ŽIVOTU
JE SMRT

„ZAUSTAVI TOČAK!”

Otac moje majke se odjednom razbolio. Još nije bilo vrijeme za njega da umre. Nije bio stariji od pedeset godina, ili čak i manje, možda je bio mladi no ja sada. Moja baka je imala oko pedesetak godina i bila na samom vrhuncu svoje mladosti i ljepote.

Pitao sam je: „On je mrtav. Ti si ga voljela. Zašto ne plačeš?”

Rekla je: „Radi tebe. Ne želim plakati pred djetetom” - ona je bila takva - „jer te ne želim tješiti. Ako ja počnem plakati, onda ćeš i ti naravno početi plakati, i ko će tada ko ga tješiti?”

Moram opisati situaciju - bili smo u kolima koja je vukao bik. Išli smo tako iz sela mog djede do grada u kojem je živio moj otac jer je samo tamo bila bolnica. Moj djed je bio ozbiljno bolestan - ne samo da je bio bolestan, već je i bio u nesvjesti, skoro u komi. Osim njega, u kolima smo bili samo moja baka i ja. Razumio sam njeno sažaljenje prema meni. Ona nije čak ni zaplakala dok je umirao njen voljeni suprug, i to samo zbog mene - jer sam ja bio jedini prisutan te nije bilo nikog drugog do nje da me tješi.

Rekao sam: „Ne brini. Ako ti možeš biti bez suza i ja takođe mogu biti bez suza.” I vjerovali ili ne, sedmogodišnji dječak nije zaplakao.

Čak je i ona bila zbunjena, rekla je: „Ti ne plačeš?”

Rekao sam: „Ne želim te tješiti.”

Bila je čudna grupa ljudi u toj zapregi. Bhoora je upravljao zapregom. On je znao da je njegov gospodar umro ali nije želio pogledati unutra, jer on je bio samo sluga i nije bilo njegovo da se miješa u privatne stvari. Ovo mi je rekao: „Smrt je privatna stvar. Kako ja mogu gledati? Ja sam čuo sve sa mog sjedišta. Htio sam zaplakati, volio sam ga veoma. Osjećam se kao siročić, ali nijesam mogao pogledati natrag u kola, inače on mi to nikada ne bi oprostio.”

Čudno društvo, a i Nana je bila na mojim njedrima. Ja, sedmogodišnje dijete, bio sam sa smrću, i ne samo nekoliko sekundi već kontinuirano tokom dvadeset i četiri časa. Nije bilo cesta te je veoma teško bilo stići do grada u kojem je živio moj otac. Razvoj situacije je bio veoma spor tako da smo ostali sa mrtvim tijelom dvadeset i četiri sata...a on je umirao polagano, malo pomalo. Mogao sam osjetiti smrt koja se približava i mogao sam vidjeti veliku tišinu od toga.

Bio sam takode sretan da je moja baka Nani bila prisutna. Možda bih bez nje propustio priliku da uočim ljepotu smrti jer su ljubav i smrt slični, skoro isti. Ona me voljela. Obasipala me je svojom ljubavlju, a smrt je bila prisutna, sporo se dogadala.

Volovska zaprega...Još mogu čuti njen zvuk - zvecket točkova o kamenju, Bhoorine stalne povike na volove, zvuk biča kojim je udarao...sve to još uvijek mogu čuti. To je tako duboko ukorijenjeno u moje iskustvo da vjerujem da čak ni smrt to neće izbrisati iz mog sjećanja. Čak i kada budem umirao moći ću ponovo čuti zvuk tih volovskih kola.

Slušao sam o smrti drugih ljudi, ali samo slušao. Nije sam ih vidio, a čak i da sam ih vidio ne bi promijenilo stvar jer mi oni nijesu ništa značili. Dok ti nekog ne voliš i on potom umre, ti se ne možeš susresti sa smrću. Neka ovo bude podvučeno:

Smrt se samo može susresti pri umiranju voljenog biča.

Kada te okruže ljubav, a potom smrt te ljubavi, to je transformacija, ogromna promjena, kao da je novo biće rođeno. Ti nikada više nećeš biti isti ponovo. Ali, ljudi ne vole, i stoga što ne vole ne mogu iskusiti smrt na način na koji sam ja to iskusio. Bez ljubavi smrt ti ne daje ključeve egzistencije. Sa ljubavlju ona ti tek može predati ključeve svega onoga što postoji.

Moje prvo iskustvo smrti nije bio samo jednostavan susret. Ono je bilo kompleksno na više načina. Čovjek kojeg sam volio je umirao. Poznao sam ga kao svog oca. On me

je odgojio uz apsolutnu slobodu, bez inhibicija i zabrana, bez zapovjedi. Nikada mi nije rekao: „Nemoj učiniti ovo”, „Nemoj učiniti ono.” Tek sada ja mogu shvatiti ljepotu čovjeka.

Volio sam ga upravo zbog toga jer je on volio moju slobodu. Ja mogu voljeti samo ukoliko je moja sloboda poštovana. Ako se moram pogađati i dobiti ljubav plaćajući je svojom slobodom, onda takva ljubav nije za mene. To je tada samo za obične smrtnike, to nije više za one koji znaju.

„Bože, vraćam ti ovaj život koji si mi dao, i zahvaljujem ti.” Ovo su bile zadnje riječi mog djeda iako on nikada nije vjerovao u boga i nije bio hindus.

Prije no što je umro, pored ostalog, rekao je i jednu veoma bitnu stvar, i to je ponovio nekoliko puta: „Zaustavi točak...” Djed je umirao i tražio od nas da zaustavimo točak - koja besmislica! Kako ću zaustaviti točak? Mi moramo stići do bolnice, a bez točka bismo bili izgubljeni u šumi.

Moj djed je rekao: „Zaustavi točak, Radža. Zar me ne čuješ? Ako ja mogu čuti smijeh tvoje bake onda i ti moraš čuti mene.”

Rekao sam mu: „Ne brini zbog njenog smijeha. Ja znam nju. Ona se ne smije zbog tvojih riječi, to je nešto drugo između nas. To je zbog šale koju sam ja rekao.”

On je potom rekao: „Ako je to zbog šale koju si joj ispričao, to je OK. Ali što je sa čakrom, točkom?”

Sada ja znam, ali tada sam bio mlad i neupoznat sa takvom terminologijom. Točak predstavlja čitavu indijsku predstavu točka života i smrti. Hiljadama godina, milioni ljudi su radili samo jednu stvar: pokušavali su zaustaviti točak. On nije govorio o točku zaprege - bilo ih je vrlo lako zaustaviti; zapravo, teško je bilo držati ih u pokretu.

U tom trenutku nijesam mogao razumjeti zašto je moj djed Nana bio uporan u tome. Možda što su kola - tada nije bilo dobrih cesta - pravila veliku buku. Sve se treslo, a on je bio u agoniji, te je prirodno da je želio da zaustavi točak. Ali moja baka se smijala. Sada ja znam zašto se ona smijala. On

je govorio o indijskoj opsjednutošću sa životom i smrću, simbolično zvanim točkom života i smrti, kratko rečeno, točkom, koji se okreće i okreće...

To je ono zbog čega je moj djed i rekao: „Zaustavi točak.” Da sam ja mogao zaustaviti točak ja bih ga zaustavio i to ne samo za njega već i za sve ljude na svijetu. Ne samo da bih ga zaustavio već bih ga uništio zauvijek tako da ga niko ne bi mogao nikada pokrenuti. Ali to nije bilo u mojim rukama.

Ali zašto ova opsjednutost? Ja sam postao svjestan mnogih stvari u tom momentu njegove smrti...koje su odredile čitav moj život.

Upitao sam ga tiho na uho: „Nana, imaš li što reći prije no što odeš? Neku zadnju riječ? Ili, da li mi želiš dati nešto kako bi te se zauvijek sjećao?”

On je skinuo prsten i stavio ga u moju ruku. Taj prsten je bio uvijek misterija. Čitav svoj život nije nikome dopuštao da pogleda taj prsten dok je on često zagledao u njega. Taj prsten je imao staklene prozore na obje strane kroz koje se moglo gledati. Na vrhu je bio dijamant. On nije dopuštao nikom da vidi što je to bilo u šta je on gledao kroz te prozorčice. Unutra je bila statua Mahavire, džainskog tirthankare - stvarno lijepog izgleda i sasvim mala. Mora da je bila neka mala slika Mahavire unutra, a ta dva prozorčeta su uveličavala tu sliku. Staklo je bilo uveličavajuće i slika je izgledala ogromna.

Sa suzama u očima on je rekao: „Nemam više ništa da ti dam jer će sve biti odnijeto od mene. Mogu ti samo dati moju veliku ljubav za čovjeka koji je spoznao sebe.”

Iako nijesam zadržao njegov prsten, ja sam ispunio njegovu žudnju. Spoznao sam čovjeka, i to sam spoznao u sebi. Šta to znači spoznati ga u prstenu? Ali taj starac je volio svog Majstora i dao je tu svoju ljubav meni. Ja poštujem tu njegovu ljubav za njegovog Majstora i mene. Zadnje riječi na njegovim usnama su bile: „Ne brini, jer ja umirem.”

Svi smo čekali da vidimo da li će reći još nešto, ali to je

bilo sve. Njegove oči su se zatvorile i on više nije bio. Moja Nani je držala moju ruku i ja sam bio kompletno zbunjen i nijesam znao što se događa, bio sam sav u trenutku. Glava mog djede je bila na mojim njedrima. Kako sam držao svoje ruke na njegovim grudima mogao sam osjetiti kako se disanje usporavalo i nestajalo. Kada sam osjetio da on više nije disao rekao sam mojoj baki: „Žao mi je Nani, ali izgleda da on više ne diše.”

Rekla je: „To je savršeno u redu. Ti ne trebaš biti zabrinut. On je živio dovoljno, nije potrebno tražiti još.” Takođe mi je rekla: „Zapamti, jer ovo su momenti koji se ne trebaju zaboraviti, nikada ne traži više. Ono što jeste je dovoljno.”

Još pamtim tu tišinu. Zaprega je prolazila kroz riječno korito. Tačno se sjećam svakog detalja. Nijesam rekao ništa jer nijesam želio uzmeniravati svoju baku. Ona nije rekla ni jednu riječ. Nekoliko trenutaka je prošlo i onda sam počeo biti zabrinut za nju i rekao sam: „Reci nešto, ne budi tako mirna. To je nepodnošljivo.”

Možete li vjerovat - ona je zapjevala? Tako sam ja naučio da smrt treba biti slavljena. Ona je zapjevala istu pjesmu koju je pjevala kada je bila zaljubljena u mog djeda po prvi put.

Rastanak ima svoju vlastitu ljepotu, isto kao što i sastanak ima svoju osobenu ljepotu. On ima svoju vlastitu poeziju, čovjek treba samo naučiti njegov jezik i treba živjeti u njegovoj dubini. Tada iz tuge, samo po sebi, dolazi nova vrsta radosti - što izgleda skoro nemoguće, ali se ipak događa - ja sam to okusio.

Bljeskovi zlatnog djetinjstva,
izvodi, 1981.

ŽRTVOVATI SE DANAS ZA NEPOSTOJEĆE SJUTRA

Od dana kada je moj djeda po majci umro...smrt je postala moj konstantni pratilac. Tog dana i ja sam takođe umro jer je jedna stvar postala nesumljiva, a to je, bez obzira živjeli vi sedam ili sedamdeset godina - a on je bio sedamdesetogodišnjak - što je tu značajno? Vi svakako morate umrijeti.

Tako dobar čovjek, krasan čovjek, jednostavno je umro. U čemu je bio značaj njegovog života? To pitanje me je mučilo - što je bilo značajnije? Što je on postigao? Sedamdeset godina je on živio životom dobrog čovjeka, ali što je bila poenta svega toga? To se jednostavno završilo, nije čak ni trag ostao iza njega. Njegova smrt me učinila veoma ozbiljnim. Bio sam ozbiljan čak i prije njegove smrti. Sa četiri godine sam počeo razmišljati o problemima koje ljudi odgađaju do samog kraja. Ja nikako ne vjerujem odgađanje. Počeo sam postavljati ta pitanja mom djedi po majci, a on bi potom rekao: „Takva pitanja! Čitav život je pred tobom - nema žurbe - ti si još mlad.”

Rekao sam mu: „Ja sam vidio dječake u bolničkoj sali kako umiru: oni nijesu pitali ovakva pitanja, oni su umrli bez da su našli odgovor. Možeš li mi garantovati da ja neću umrijeti sjutra ili prekosjutra? Možeš li mi dati garanciju da ću ja umrijeti tek pošto nađem odgovor?”

On je odgovorio: „Ja ne mogu to garantovati jer smrt nije u mojim rukama, a nije ni život u mojim rukama.”

Tada sam mu rekao: „Tada ne trebaš ni sugerisati odglaganje neke moje odluke. Ja ne želim nikakvo odgađanje. Ja želim odgovor sada. Ako ti znaš, onda reci da znaš i daj mi pravi odgovor. Ako ti pak ne znaš onda se nemoj osjećati neugodno u prihvatanju svog neznanja.”

Ubrzo je on shvatio da sa mnom nema neodlučnosti. Ili si rekao da...ali to onda nije bilo lako, onda si morao ići u

još dublje detalje oko toga i nijesi me mogao varati. On je polako počeo prihvaćati svoje nezavidno stanje kada nešto ne bi znao.

Rekao sam mu: „Ti si veoma star, uskoro ćeš umrijeti. Što si radio sav svoj život? U trenutku smrti ti ćeš imati samo neznanje u svojim rukama, i ništa više. A ovo su vitalna pitanja - ja te ne pitam ništa travijalno, beznačajno.

Ti ideš u hram. Pitam te, zašto ideš u hram - da li si našao što god tamo? Išao si čitav svoj život i čak pokušavao i mene nagovarati da podem sa tobom u hram.” On je gradio taj hram. Jednog dana je prihvatio to da je istina bila.” Pošto sam ja gradio taj hram, ako ja ne bih išao tamo, ko bi onda išao u taj hram? Ali ja pred tobom mogu potvrditi da je to uzaludno. Ja sam išao u taj hram čitav svoj život i ništa nijesam od toga imao.”

Tada sam rekao: „Probaj nešto drugo. Nemoj umrijeti sa pitanjem. Umri sa odgovorom.” No, on je umro sa pitanjem. Poslednji put je govorio sa mnom skoro deset sati prije no što je umro, otvorio je oči i rekao: „Ono si u pravu. Odgađanje nije ispravno. Ja umirem zajedno sa svim pitanjima. Stoga zapamti, što god sam ti savjetovao bilo je pogrešno. Ti si bio u pravu - ne treba odgađati. Ako se pitanje pojavi, nastoj naći odgovor što je brže moguće.”

Rajneesh biblija, vol. III
januar 21, 1985, veče.

VRATA KA BOŽANSKOM

Vipassana je bila živahna i vedra sanijaskinja koja je živjela u ašramu. Ona je bila muzičar i ekstatičan pjevač. No, ona se iznenada teško razboljela što je bio šok za sve nas u ašramu jer je imala neizlječivi tumor na mozgu...

Kadgod neko umre - neko koga ste poznavali, voljeli i sa kim ste živjeli, neko ko je postao dio vašeg bića - nešto u vama takođe umire. Naravno, ona će vam nedostajati - vakum će se osjećati - to je prirodno. Ali isti taj vakum može biti pretvoren u vrata. A smrt su vrata ka bogu. Smrt je jedini preostali fenomen koji nije korumpiran od strane čovjeka. Inače, čovjek je sve korupirao, sve zagadio. Samo je smrt ostala još netaknuta, nevinna, nekorumpirana od strane čovjeka. Čovjek bi volio da svoje ruke umiješa i u to, ali on ne može to držati, ne može je posjedovati. Smrt je tako neuhvativa - ona ostaje nepoznata - ona ostaje nepoznata. I tako čovjek ostaje na gubitku kada je u pitanju smrt. On ne može razumjeti to, ne može od toga učiniti nauku, to je razlog zašto je smrt još neiskorištena. Smrt je sada jedina nepotkupljena stvar na svijetu.

Iskoristi ove momente! Kada iznenada smrt ude u tvoju svijest čitav život osjetiš beznačajnim. To je beznačajno. Smrt ti otkriva istinu. Kada se odjednom suočiš sa smrću, sama po sebi počinje da nestaje. Tako iznenada ti postaneš svjestan da i ta smrt nagovještava tvoju smrt. Svaka smrt je svačija smrt.

Ona je prihvatila svoju smrt. To je jedna od najvećih stvari koju čovjek može učiniti. Samo ako ste u dubokoj meditaciji to je moguće, u protivnom to nije moguće - jer je čitav ljudski um uvježban da bude protiv smrti. Mi smo vjekovima bili učeni da je smrt protiv života, da je smrt neprijatelj života, da je smrt kraj života. Naravno, tako smo mi pres-travljeni i ne možemo se relaksirati, ne možemo to izbiti iz naših glava.

Ako se ne budete mogli osloboditi tog osjećanja ostati ćete napeti u vašem životu, to je stoga jer smrt nije odvojena od života. Ona nije kraj života, naprotiv, to je samo vrhunac, sami klimaks života. A ako se vi bojite klimaksa, prirodno je da nećete biti u mogućnosti da se relaksirate na bilo koji mogući način jer ćete uvijek osjećati da je smrt skrivena negdje u blizini. Bićete uvijek u strahu.

Ljudi koji se boje smrti ne mogu se relaksirati ni u snu zato što je i sam san na neki način smrt u malom koja dolazi svaki dan. Ljudi koji se boje smrti takođe se boje i ljubavi jer je i ljubav ustvari smrt. Ljudi koji se boje smrti boje se i od samih orgazmičkih iskustava jer u svakom orgazmu ego umire. Onaj koji se boji smrti bojati će se svega. On će tako promašiti sav razlog postojanja.

Ona se opustila. Umrila je kao što sam želio da umre - u dubokom opuštanju. Ona je tako prihvatila smrt. Nije bila u nikakvom konfliktu, nije se borila. Ovo je kriterij da biste spoznali nešto lijepo unutar sebe koje je iza smrti. Čovjek se može relaksirati u smrti samo onda kada je osjetio nešto što je besmrtno.

Dok ne prihvatite smrt vi ostajete polovični, ostajete djelimični, ostajete neujednačeni. Kada takođe prihvatite i smrt postajete balansirani. Tada je sve prihvaćeno: noć i dan, ljeto i zima, svijetlo i tama, oboje. Kada je oboje prihvaćeno, oba polariteta života, vi tada postizete životni balans. Tada postajete umireni, spokojni, postajete cjeloviti. A ako vi razmišljate o cjelovitosti smrt će vam dati ono što vam pripada. Život je lijep, krasan ali i smrt je isto tako lijepa. Život ima svoje blagoslove kao i što smrt ima svoje. Hiljade je cvjetova u životu ali je takođe mnogo svjetova i u smrti.

Sve što vam Bog daje treba uzeti sa dubokom zahvalnošću čak i smrt samo tada postaje religiozno, zahvalno prihvatanje, bezuslovno prihvatanje svega. Smrt je jedna od najsvetijih svetinja - nepotkupljena od čovjeka, još nevinna.

Ništa ne možeš izgubiti osim tvoju glavu.

Mart 12. 1976, veče.

MIT O SMRTNOSTI

Kada umirete, na jednoj strani jedno poglavlje života - za koje ljudi misle da je bio vaš čitav život - biva završeno. To je bilo samo jedno poglavlje u knjizi koja ima beskonačna poglavlja. Jedno poglavlje je završeno ali knjiga nije završena. Samo okreni stranicu i drugo poglavlje počinje.

Osoba koja umire počinje vizualizirati svoj sljedeći život. Ovo je poznata činjenica da se to događa prije no što poglavlje završi. Ponekada se osoba i povratu sa samog ruba smrti. Na primjer, osoba se utopi i nekako se potom uspije spasiti. On je skoro u komi, pun je vode, dato mu je vještačko disanje i nekako je spašen. On je bio na samom rubu završavanja poglavlja. Takvi ljudi su potom objavili interesantne činjenice.

Jedna od njih je da je u samom zadnjem trenutku, kada su osjetili da umiru, da je sve gotovo, čitav njegov prošli život došao je pred njim u jednom bljesku - sve od rođenja pa do tog momenta. U jednoj jedinjoj sekundi on je vidio sve što mu se dogodilo, što je zapamtio, a takođe i onog čega se nije nikada prije sjetio, mnoge stvari koje nije čak ni zapazio i kojih nije bio svjestan da su bile dio njegove memorije. Čitav film sjećanja se odvijao tako brzo, u bljesku - i to je bilo tek u jednoj sekundi jer su oni umirali i nije bilo vremena kao u kinu da se taj film odgleda.

Čak i ako vidite čitav film ne možete povezati čitavu priču sa malim beznačajnim detaljima. Ali sve prolazi pred njim - to je nesumnjiv i veoma značajan fenomen. Prije no što završi poglavlje svog života čovjek ponovo prikuplja sva svoja iskustva, neispunjene žudnje, očekivanja, razočarenja, frustracije, patnje, radosti - sve. Čovjek koji umire vidi sve ovo prije no što krene dalje, ponovo sve to prikupi pošto ga njegovo tijelo napušta: ovaj um neće biti više sa njime, ovaj mozak više ne ide sa njim. Ali žudnja oslobođena od uma će se zakačiti za njegovu dušu i ta žudnja će odlučiti o njego-

vom budućem životu. Bilo što da je ostalo neispunjeno, on će to okrenuti u pravcu ispunjenja tog cilja.

Stoga, ono što uradite u trenutku vaše smrti određuje kakvo će biti vaše sledeće rođenje. Većina ljudi umire u velikom grču - grčevito se držeći za život. Oni ne žele umrijeti i čovjek može razumjeti zašto oni ne žele umrijeti. Tek u trenutku te smrti oni prepoznaju činjenicu da zapravo nijesu ni živjeli. Život je jednostavno prošao kao san, i smrt je stigla. Sada nema više vremena za život, smrt je zakucala na vrata. A onda kada je bilo vremena za život vi ste činili hiljadu i jednu glupost, gubeći tako svoje vrijeme radije nego da živite.

Promatrajte samo ljude u trenutku smrti. Njihova patnja nije zbog težine smrti. Smrt nije uopšte bolna, ona je sasvim bezbolna. To je pravo zadovoljstvo, to je nalik dubokom snu. Da li je duboki san bolan? Ali oni nijesu zabrinuti zbog smrti, dubokog sna i zadovoljstva, oni su zabrinuti jer znaju da je duboko spavanje izvan njihove kontrole. Strah znači samo jednu stvar: gubljenje znanja i ulaženje u nepoznato. Hrabrost je upravo suprotna od straha. Strah od smrti je nesumnjivo najveći strah i najdestruktivniji za tvoju hrabrost.

Stoga vam mogu sugerisati samo jednu stvar. Sada se više ne možete vratiti svojoj prošloj smrti ali zato možete učiniti jednu drugu stvar: Uvijek biti spreman i krenuti od znanog ka nepoznatom, u bilo čemu, u bilo kom iskustvu. Upravo uskočiti u nešto što je novo...u njenu novost, njenu svježinu, tada je to očaravajuće. Tada je to hrabrost. Čak je i bolje ako se nepoznato pokazalo kao lošije nego poznato - u tome nije bit.

Ljudi kažu: sve što je staro nije i zlatno. Ja kažem, čak i ako je sve staro zlatno, zaboravi ga. Izaberi novo - zlato ili ne, to nije važno.

Počni pomoću jednostavne vježbe, a to je: uvijek zapamti, kada god imaš prilike za izbor ti izaberi nešto novo, nepoznato, riskantno, opasno, nesigurno, i sigurno

nećeš biti na gubitku. Samo tada - ovog puta smrt može biti veoma otkrivajuće iskustvo.

Hrabrost će stići ka tebi. Samo počni sa jednostavnom formulom: nikada nemoj promašiti nepoznato. Uvijek izaberi nepoznato i kreni nezadrživo prema njemu. Čak i ako patiš to je cijena tome - to se uvijek plaća. Ti uvijek izlaziš iz toga zreliji, odvažniji, intelegentniji.

Rajneesh biblija, knjiga IV

6. februar 1985, večer.

Iza prosvjetljenja

5. oktobar 1986.

PSEUDO - RELIGIJE; STRAH OD SMRTI I ŽIVOTA

*Voljeni Osho,
u drugim religijama o smrti se skoro nikada nije govorilo, a
i kada se spomenula, tonovi su bili ozbiljni i plašljivi. U tvo-
joj religiji o smrti se govori slobodno i neusiljeno. Da li je
ovo značajno?*

To je nesumnjivo jedna od najznačajnijih stvari. To određuje da li je religija autentična ili lažna.

Pseudo-religije ne znaju ništa o smrti. U stvari, one ne znaju ništa ni o životu, takode. Odatle je taj strah, strah od oboje. Nije moguće bojati se samo od smrti jer smrt nije odvojena od života, smrt je dio života. To nije prestanak života, to je epizoda u životu, život se nastavlja. Smrt se događa mnogo puta, milione puta; to je samo događaj. Ali, pseudo-religije se boje i jednog i drugog. Pseudo religije se boje življenja takode.

Treba prvo razumjeti ovo, samo tada možete shvatiti zašto se oni boje smrti. Oni su svi za odricanje od života, za askezu. Svi su oni utemeljeni na anti - životnom stanovištu: nešto je pogrešno u životu, život je rođen iz probitnog grijeha, nije u redu što vi živite. Adam i Eva su bili kažnjeni jer su željeli živjeti, željeli su znati, željeli su razumjeti, istraživati, tragati - to je bio njihov osnovni grijeh. Vi ste nasljednici Adama i Eve. Vi ste rođeni u grijehu.

Ono što su Adam i Eva učinili to su religije pokušavale ne činiti, tako da ste vi ponovo „prihvaćeni” od Boga, dobrodošli natrag na nebo. Religije su u strahu od života, u strahu od saznanja - a to nijesu odvojene stvari.

Pseudo - religije vas uče da budete u strahu od života, takode - one nijesu samo u strahu od smrti. One ne govore o smrti, misle da je neuljudno govoriti o smrti. To nije dobra etika ako sjedeći za večerom počnete govoriti o smrti.

Što govoriti za večerom? - Čak i na groblju, kada se ljudi okupe da ukažu svoju zadnju pažnju, oni ne govore o smrti.

Živi sasvim intezivno koliko je moguće i samo okus života će ti dati ključ zašto se ne treba bojati smrti. Jednom kada spoznate svoj život, njegovu vatru, znat ćete da nema smrti.

Ovaj život kojeg čovjek spoznaje intezivno živjeći je vječni život. Osjećanje njegove vječnosti narasta istovremeno čim ste životni. Što dublje, intezivnije živite to sve bolje osjećate da nema smrti.

U mojoj religiji smrt je proslavljena jer smrti i nema. To je samo ulazak u drugi život.

Mi proslavljamo rođenje - a ljudi misle da mi proslavljamo smrt - jer ne postoji smrti kao takve, ništa ne umire, samo se oblici mijenjaju. Život se prenosi iz jedne forme u drugu, i to treba biti trenutak veselja, radosti za sve, kada jedna osoba umire jer ona umire samo naizgljed. Sa naše strane to izgleda kao da ona umire, a sa druge strane ona biva rođena.

Rajneesh biblija, knjiga III,
10. januara, 1985, večer.

ISTOK IMA KVASAC, ZAPAD IMA TIJESTO

Vaša uslovljenost vam je dala ideju jednog života. Hrišćanska ideja, židovska ideja, muslimanska ideja - inače su sve utemeljene u jevrejskoj koncepciji da samo postoji jedan život - su Zapadu dali neizmjernu ludost za živjeti na brzinu. Sve se treba završiti u takvoj brzini da ti tako ne možeš uživati radeći to, a stoga ga ne možeš ni uraditi savršeno; tek što se odlučiš da uradiš nešto, ti već prelaziš na drugu stvar.

Zapadnjak je živio po veoma krivoj koncepciji. To je izazivalo previše napetosti u ljudskim umovima tako da oni nijesu nikada više mogli biti spokojni; oni su samo išli naprijed i uvijek se brinuli o tome kako čovjek nikada ne zna kada se kraj približava. Prije no bi nešto završili oni su sve radili da to bude besprekorno, ali rezultat je bio tako suprotan da oni nijesu mogli učiniti ništa skladno, suptilno, savršeno.

Njihov život je uvijek bio previše zamračen smrću da oni nikako nijesu mogli živjeti radosno. Sve što bi donosilo užitak njima je izgledalo kao gubljenje vremena. Oni nijesu mogli sjedjeti na miru sat vremena jer bi im um odmah počeo govoriti: „Zašto gubiš sat vremena? Mogao si učiniti ovo, mogao si učiniti ono”

Ideja meditacije nikada nije narasla na Zapadu samo poradi ove koncepcije o jednom životu. Meditacija treba veoma relaksiran um koji ništa ne želi i koji ne brine, koji nikada ne želi ići...koji samo uživa iz trenutka u trenutak, bilo što da dođe.

Na Istoku je meditacija bila otkrivena samo zbog ideje o vječnom životu - samo zbog toga se možete opustiti. Možete se opustiti bez ikakvog straha, vi možete plesati i svirati na vašoj flauti, možete plesati i pjevati vašu pjesmu, možete uživati izlazak i zalazak sunca. Možete uživati čitavi vaš ži-

vot. Ne samo to, već možete uživati čak i u umiranju jer je smrt takode veliko iskustvo, možda najveće iskustvo u životu. To je sami vrhunac.

U zapadnom konceptu, smrt je kraj života. U istočnom konceptu smrt je samo lijepi događaj u dugoj procesiji života; biti će još mnogo i mnogo smrti. Svaka smrt je klimaks vašeg života, prije no što neki drugi život započne - neka druga forma, druga kategorija, druga svjesnost. Vi nijesta uopšte završili, samo ste promijenili dom.

Prisjećam se Mulla Nastrudina. Lopov je ušao u njegovu kuću. Mulla je drijemao sa zatvorenim očima. Ponekad bi malo otvorio oči da pogleda što lopov radi. On je bio vrsta čovjeka koja se nije voljela miješati u tuđe poslove. Lopov nije bio ometen njegovim spavanjem, pa zašto bi i Mulla trebao biti ometan njegovom profesijom? Neka svako radi svoj posao.

Lopov je bio malo zabrinut jer mu je taj čovjek izgledao čudno. Dok je on iznosio stvari iz kuće ponekad bi mu nešto ispalo na pod, što je stvorilo buku, ali bi Mulla i dalje ostao sasvim nepomičan. Sumwa se počela stvarati kod lopova da je taj način spavanja moguć samo ako je čovjek budan: „Koji čudan čovjek, nije rekao ni riječ a ja upravo potkradam čitavu kuću!” Sav je namještaj izbačen, svi jastuci su vani, sve je bilo vani što je bilo u kući.

I kada je lopov sve pokupio spremajući se da ode, odjednom je osjetio da ga neko slijedi. Pogledao je iza sebe i vidio čovjeka koji je do tada spavao. Rekao mu je: „Zašto me pratiš?”

Mulla mu je odgovorio: „Ne, ja te ne pratim, mi samo mijenjamo kuću. Ti si sve uzeo. Što ja sada imam raditi u ovoj kući? Stoga i ja takode odlazim sa tobom.”

Ova neusiljenost je istočni put. Čak i u smrti Istok je slijedio ideju...samo promjena doma.

Lopov se potom zabrinuo i rekao: „Oprosti, uzmi svoje stvari.”

Mulla mu je odgovorio: „Ne, nema potrebe. Baš sam

razmišljao o promjeni kuće; ova je skoro u ruševinama. Ne možeš imati goru kuću no što je ova, a ja sam inače veoma lijep čovjek. Ja trebam nekoga ko će se brinuti o meni, a pošto si uzeo sve, nemoj me ostavljati samog, povedi i mene!”

Lopov se počeo bojati...on je krao čitavi svoj život i nikada nije susreo ovakvog čovjeka. Rekao mu je: „Možeš uzeti svoje stvari.”

Mulla je odgovorio: „Ne, to neće ništa promijeniti. Ti ćeš morati uzeti ove stvari, inače ću ja otići u policijsku stanicu. Ja se ponašam kao džentlmen i ne zovem te lopovom već čovjekom koji mi pomaže da promijenim svoj dom.”

Nema žurbe, pa je i ta tvoja ideja o kratkoći života samo jedna opasna ideja. Zbog ovoga je i pomisao na Istok, koji je veoma siromašan i jadan, manje ozbiljna i manje bolna. Zapad je bogat ali bogatstvo nije donijelo ništa njegovoj duhovnosti i njegovom rastu. Naprotiv, Zapad je stoga veoma napet. On bi morao biti više relaksiran budući da ima sve ugodnosti života. Ali, duboko u sebi Zapad zna da je život tako kratka stvar - to biva osnovni problem za njega. Stojeći u redu, svaki momenat smo sve bliži smrti. Svakog trenutka smo na putu ka smrti. Od trenutka rođenja mi započinjemo putovanje prema groblju. Svakog trenutka život se krati - postajući kraći, sve kraći. Ovo stvara napetost, bol, nervozu. Sav komfor, sav luksuz, svo bogatstvo postaje beznačajno jer ti to sve ne možeš ponijeti sa sobom. Ti ćeš morati umrijeti sam.

Istok je relaksiran. Kao prvo, oni ne daju neku važnost smrti, to je za njih samo promjena forme. Drugo, budući da je relaksiran ti bivaš svjestan tog bogatstva koje će uvijek biti sa tobom - čak i posle života. Smrt ne može to uništiti.

Smrt može uzeti sve što je izvan tebe, a ako ti nijesi razvio svoje unutrašnje biće sasvim je prirodno da ćeš osjećati strah zbog toga što ne možeš spasiti ništa od smrti; ona će uzeti sve što posjeduješ. Ali ako si ti razvio svoje unutrašnje biće, ako si pronašao mir, blaženstvo, tišinu, radost - koji ne ovisi o nečem vanjskom - ako si pronašao vrt svog bića i vi-

dio cvijeće tvoje vlastite svjetlosti, pitanje straha od smrti neće uopšte nastati.

Ponovo vam govorim, zapamtite samo jednu stvar: vi ste besmrtna bića. No, sada to nije vaše lično iskustvo i to trebate prihvatiti kao hipotezu - ne kao vjerovanje, već kao hipotezu sa kojom možete eksperimentisati. Nikada nijesam želio da neko nešto od mene prihvaća kao vjerovanje već uvijek kao hipotezu. Budući da ja znam istinu, nije potrebno da ja forsiram neko vjerovanje i vjeru u vama. Poznajući istinu ja vam mogu reć da su ove privremene hipoteze za eksperimentisanje jer sam ja apsolutno uvjeren da ako eksperimentirate ubrzo će se vaše hipoteze promijeniti u vaše vlastito saznanje - ne kroz vjerovanje i vjeru već sasvim pouzdano. A samo neosporne činjenice vas mogu spasiti. Vjerovanja su samo čamci od papira.

Čovjek ne treba misliti da može proći ocean egzistencije u čamcu koji je napravljen od papira. Vi trebate pouzdane činjenice...ne vjerovanje, već istinu iskušenu od vas samih. Ne ničiju tuđu istinu već vašu vlastitu. Tada je to užitak kada ideš u nepoznato, kada ploviš okeanom bez puto-kaza. To je veliko ushićenje i ekstaza.

Zlatna budućnost,
27. april 1987, veće.

KORIJEN SVIH STRAHOVA

Voljeni Osho, što je strah?

Postoje strahovi i strahovi, ja ne govorim o njima. Ja govorim o najfundamentalnijem strahu - svi drugi strahovi su udaljeni ehoi temeljnog straha - a taj strah je strah od smrti. Život je okružen smrću. Vi vidite da svaki dan neko umre, nešto umire; nešto što je bilo živo prije jednog trenutka sada je mrtvo. Svaka smrt vas podsjeća na vašu smrt.

Nemoguće je zaboraviti vašu smrt, svaki trenutak je podsjetnik. Zato je prva stvar koja se mora razumjeti ta da je jedina mogućnost od izbavljenja od straha da se oslobodimo smrti. Vi se možete osloboditi smrti jer je to samo ideja a ne realnost. Vi ste samo vidjeli druge ljude da umiru. Da li ste ikada vidjeli sebe kako umirete? I kada vidite nekoga drugog da umire vi ste vanjski svjedok, nijeste sudionik u tom iskustvu. Iskustvo se događa unutar same osobe.

Sve što znate je to da on više ne diše, da je njegovo tijelo postalo hladno, da njegovo srce više ne lupa. Ali, da li mislite da su sve ove stvari ekvivalent za život? Da li je život samo disanje? Je li život samo kucanje srca, cirkulacija krvi, održavanje tijela toplim? Ako je to život ono nije vrijedno igre. Ako je samo moje disanje moj život, koji je značaj u nastojanju da se diše?

Život mora biti nešto više. Da bi bio od neke vrijednosti život mora imati nešto od vječnosti u sebi; to mora biti nešto izvan smrti. A vi možete znati to jer ono egzistira unutar vas. Život egzistira unutar vas - smrt je samo iskustvo drugih, vanjsko promatranje. To je jednostavno kao ljubav. Možete li razumjeti ljubav gledajući osobu koja je u ljubavi sa nekim drugim? Što ćete vidjeti? Oni grle jedno drugog, ali da li je grljenje ljubav? Možete ih vidjeti kako se drže za ruke, ali da li je držanje za ruke ljubav? Izvana gledajući, što još možete otkriti o ljubavi? Bilo što da otkrijete

biće apsolutno prazno, površno. To su izražaji ljubavi ali ne i ljubav sama. Ljubav je nešto što čovjek spoznaje samo kad je u tome.

Jedan od najvećih indijskih pjesnika Rabindranat Tagore je bio veoma često ometan od strane jednog starca koji je bio prijatelj njegovog djeda. Taj starac je često navraćao jer je živio u susjedstvu i nikad nije otišao a da nije napravio neku nepriliku Rabindranatu. On bi zakucao na njegova vrata i upitao: „Kako ti ide tvoja poezija? Da li ti stvarno poznaješ Boga? Da li stvarno poznaješ ljubav? Reci mi, da li ti stvarno poznaješ Boga? Da li stvarno poznaješ ljubav? Reci mi, da li ti stvarno znaš sve ove stvari o kojima govoriš u svojoj poeziji? Ili ti samo artikulišeš sa riječima? Svaki idiot može govoriti o ljubavi, o Bogu, o duši, ali ja ne vidim u tvojim očima da si ti iskusio sve to.”

Rabindranat mu nije mogao odgovoriti. U stvari, on je bio u pravu. Starac bi ga sreo na tržnici, zaustavio i pitao: „Šta je sa tvojim Bogom? Jesi li ga našao ili još pišeš pjesme o njemu? Zapamti, pričanje o Bogu nije i poznavanje Boga.”

On je bio jedna veoma opterećujuća osoba. U pjesničkim krugovima gdje je Rabindranat bio veoma poštovan - on je inače i laureat Nobelove nagrade - starac bi se takođe pojavio. Na pozornici, pred svim pjesnicima, obožavaocima Rabindranata on bi ga uhvatio za okovratnik i rekao mu: „To se još nije dogodilo. Zašto varaš ove idiote? Oni su manji idioti, ti si veći idiot; oni nijesu poznati izvan zemlje, ti si znan širom svijeta - ali to ne znači da ti poznaješ Boga.”

Rabindranat je zapisao u svoj dnevnik: „Bio sam veoma mnogo uzmeniravan od tog čovjeka, a on je imao tako prodirući pogleda da je bilo nemoguće da mu kažem neistinu. Njegovo prisustvo je bilo tako moćno da mu je trebalo reći istinu ili mu ne reći ništa.”

Ali jednog dana to se je dogodilo...Rabindranat je pošao na jutarnju šetnju. Noć je bila kišna, bilo je rano jutro i sunce je upravo izlazilo. U oceanu je sve bilo zlatom obasja-

no, a po strani, pored ulice, voda se u malim bazenčićima sakupljala. U tim malim bazenčićima sunce je jednako obasjavalo, sa istom bojom, sa istom veličanstvenošću, sa istom radošću...I samo ovo iskustvo da u egzistenciji nije ništa superiorno niti inferiorno, da je sve jedna cjelina - je iznenada zaustavilo nešto u njemu. Prvi put u svom životu on je otišao do kuće onog starca, zakucao na vrata, pogledao starca u oči i rekao: „Što kažeš sada?”

On mu je odgovorio: „Sada se nema što reći. To se je dogodilo. Ja te blagoslovljavam.”

Iskustvo tvoje besmrtnosti, tvoje vječnosti, tvoje cjelovitosti, tvoga jedinstva sa egzistencijom je uvijek moguće. To traži samo neko intrigirajuće iskustvo. Stoga je prva stvar osloboditi se smrti. Svi strahovi će tada otpasti. Ne moraš raditi sa svakim strahom pojedinačno, inače će ti trebati mnogi životi za to i ni tada nećeš biti oslobođen.

Strah je prirodan jer je smrt poznata svima. Krivica nije prirodna, ona je stvorena od religije. Religije su učinile svakog čovjeka krivcem - krivcem za hiljadu i jednu stvar - tako opterećeni krivicom ljudi ne mogu pjevati, ne mogu plesati, ne mogu uživati u ničem. Krivnja truje sve.

Sve religije su napravile zavjeru protiv ljudskih bića čineći ih krivcima jer ih inače ne bi mogle načiniti robovima. A robovi su potrebni. Zbog strasti nekolicine ljudi za moći, milioni ljudi trebaju biti svedeni na status koji je ispod razine humanosti.

Ali sve su to proste uslovljavanosti uma koje možete izbrisati tako lako kao napis na pješčanoj plaži. Samo se nemojte plašiti zato jer ste prihvatili to kao neko sveto pravilo, kao nešto što dolazi od veoma poštovanih izvora, od velikih osnivača religija. To nije važno. Samo je jedna stvar važna: tvoj um treba biti sasvim pročišćen, sasvim prazan i tih.

Nema potrebe za Mojsijem ili Isusom, ili Budom, da prebivaju unutar tebe. Ti trebaš totalnu tišinu, čisti prostor. I samo taj prostor te može odvesti, ne ka meni, već ka sebi, ka samoj egzistenciji.

Svjetske religije su dale toliko mnogo bolesti čovječanstvu. Jedna bolest je ta da su oni učinili čovjeka pohlepni za nagradom, priznanjem - ako pak ne u ovom svijetu, onda u onom drugom. One su načinili ljude tako gramzljivim, a u isto vrijeme sve one govore protiv gramzivosti, protiv škrtosti. No, čitava njihova religija je zapravo sva bazirana na pohlepi. Religije su učinile takvo zlo da im se ne može oprostiti. One su oduzele čovjeku svako dostojanstvo. Oduzele su mu radost čežnje, ljubavi, njegovo zadovoljstvo i iščekivanje, njegovu vjeru da će proljeće doći. One su ti sve oduzele. Ti ćeš biti nagrađen samo ako budeš slijedio neke rituale koji nemaju smisla, značaja, važnosti.

Jednostavna i bezazlena religija može promijeniti cijelu zemlju. Ali lukavi svještenici neće dopustiti da se razvije jedna čista, poštena i bezazlena religija, religija zadivljenih očiju, puna radosti, koja ne mari o glupim idealima neba i pakla već živi svaki trenutak sa potpunom radošću, potpunom ljubavlju.

Čekajući nešto više - ne žudeći, već čekajući dostojanstveno i kreirajući sve više i više prostora za tišinu, tako da proljeće dolazi. I ne samo nekoliko cvjetova, već tako mnogo cvijeća...

Jedan od sufi mistika je imao jednu ovakvu poemu: „Čekao sam dugo na proljeće - stiglo je. Stiglo je sa tolikim bogatstvom, sa toliko puno cvijeća da nije bilo mjesta gdje bih napravio kutak za sebe.”

Život daje izobilje; vi samo trebate biti prijemljivi. Ja želim da budete sasvim pošteđeni od sve religiozne korupcije i zagadenja. Budite tihi, zaljubljeni, odani duh, onaj koji čeka da se ono više dogodi. Život je tako veliki, i pored našeg nastojanja da ga iscrpimo mi to ne možemo. Misterija je bezvremena.

Zlatna budućnost
17. maj, 1987, večer.

LAKO ISKORIŠTAVANJE

Religija ima neku vrijednost samo zbog smrti. Da nema smrti religija bi bila neinteresantna uopšte. Nije život taj koji vas inspiriše da budete religiozni, ne - to je samo zbog smrti. Smrt je ta koja vas nagoni da tragate za nečim što će biti živo i uprkos smrti.

Zamislite samo svijet u kojem smrt ne postoji, gdje niko ne umire. Pitanje što se događa posle smrti će tada biti beznačajno, pitanje o nebu i paklu će biti besmisleno. A kada ste vi vječni, kako Bog može biti viši od vas? Sada je on vječni život, a vi ste trenutačni fenomen, mjehurić sapunice, kao takvi ćete za trenutak nestati - odatle proizlazi strah. A taj strah kreira traganje. Ti želiš znati što je ova smrt i da li nešto ostaje posle toga. Oni koji kažu da ništa ne ostaje posle toga, nijesu religiozni. Oni ne idu u nijedan hram, oni ne idu u nijednu crkvu, oni nemaju nijedan sveti spis.

Sve religije do sada ja nazivam lažnim, pseudo-religijama. One samo izgledaju kao religiozne, ali one to uopšte nijesu zato što nemaju dovoljno hrabrosti da budu cjelovite, one su tako samo djelimične. Strah od smrti stvara pseudo-religije. Sada se po prvi put svijet približio globalnom uništenju. Do sada je samo bila prisutna individualna, pojedinačna smrt. Društvo bi nastavilo svoj život, svijet bi nastavio da se kreće posle tvoje smrti. Da, ljudi su dolazili i odlazili - stari ljudi su umirali, mladi su dolazili-kontinuitet je bio prisutan, život je bio uvijek prisutan. Da, individualni život je bio problem, ali je samo pojedinac bio zabrinut zbog toga.

Svještenik je bio u mogućnosti da eksperimentiše i eksploatira pojedinca veoma lako. On je tako slab i tako malen, tako ograničen - on zna da će morati umrijeti zato on traži svještenikovu pomoć i nadu da se na nešto može osloniti, traži nešto što je besmrtno, vječno, što ga može odvesti iza smrti. Svještenici su im obećavali to. Ali društvo nije nikada uvidjelo taj problem i suočilo se sa time.

Rajneesh biblija, knjiga III
20. januar, 1985, večer.

OD ŽIVOTA NE TREBA STVARATI MIT

Dok Zapad ne promijeni ideju da postoji samo jedan život, ova hipokrizija, ova uvjerenost i ovaj strah se ne mogu promijeniti. U stvari, jedan život nije sve; živjeli ste mnogo puta i živjećete još mnogo puta. Stoga živite svaki trenutak potpuno koliko je to u vašoj mogućnosti, nema potrebe da žurite u drugi trenutak. Vrijeme nije novac, vrijeme je neiscrpno. Ono je dostupno siromašnim isto koliko i bogatim. Bogataši nijesu bogatiji, a siromašni nijesu siromašniji kako vrijeme prolazi. Život je vječna inkarnacija. Ono što se pokazuje na površini je veoma duboko ukorijenjeno u religijama Zapada. One su veoma škrte davajući vam tek sedamdesetak godina života. Ako pokušate to razraditi, skoro jedna trećina vašeg života će biti izgubljena u spavanju, jedna trećina će biti potrošena u zaradivanju za hranu, odjeću, stanovanje. Ono malo što je ostalo otići će na odgoj, nogometne utakmice, filmove, glupe svade, sukobe. Ako možeš u „sedamdesetak godina” sačuvati makar sedam minuta za sebe računat ću da si mudar čovjek. Ali poteškoća je sačuvati čak i sedam minuta u tvom čitavom životu. Kako ćeš onda pronaći sebe? Kako možeš saznati misteriju tvog bića, tvog života. Kako možeš shvatiti da smrt nije kraj?

Stoga, pošto ste promašili iskušavanje samog života, vi nastavljate ispuštajući tako veliko iskustvo smrti, također. Inače nema uopšte razloga za strah od smrti. To je nalik krasnom snu, snu bez snova, snu koji je potreban da biste ušli u drugo tijelo sasvim tiho i mirno. To je hiruški fenomen, to je nalik anesteziji. Smrt je prijatelj, a ne neprijatelj. Jednom kada prihvatiš smrt kao prijatelja i počneš živjeti život bez straha da je to tek samo mali vremenski trenutak od sedamdeset godina - ako se tvoje perspektive otvore prema vječnosti tvog života - tada će se sve usporiti, onda neće biti potrebe za žurbom.

Ljudi u svemu jednostavno žure, hitaju. Vidio sam lju-

de kako uzimaju svoju akten torbu na brzinu, guraju stvari u nju, ljube svoje žene na brzinu, pozdravljaju svoju djecu sa „dovidenja”. To nije način života. I gdje ćete stići sa tom brzinom?

Zapad nema tradiciju misticizma. On je ekstrovertan: gledaj samo vani, ima toliko puno toga za vidjeti. Oni nijesu svjesni da unutar nas ne postoji samo skelet, postoji nešto više unutar ovog kostura. To je naša svjesnost. Zatvarajući svoje oči ti se nećeš susresti sa kosturom, ti ćeš se sresti sa samim izvorom života.

Zapad treba duboko upoznavanje sa svojim vlastitim izvorom života. Tada neće biti žurbe. Čovjek će uživati kada život donese mladost, čovjek će uživati kada život donese starost. Ti ćeš samo znati jednu stvar - kako uživati u svemu sa čime se susrećeš, kako to transformisati u slavlje.

Ja zovem autentičnom religijom umjetnost transformacije svega u slavlje, u pjesmu, u ples.

Zlatna budućnost,
19. maj, 1987, veče.

DIO III

GLEDAJ I SAZNATI ČEŠ

ZAŠTO ROBOVATI? SAMO PJEVATI!

Svaki vjernik u svakom hramu, u svakoj sinagogi, u svakoj crkvi ponižava sebe i vrijeđa svog unutarnjeg boga. Tvoj unutarnji bog ne treba drugog boga za obožavanje. Sve što je potrebno je buđenje: svjesnost, svijest o svom biću.

U trenutku kada on postaje svjestan sebe, on više nije smrtnan, on postaje besmrtnan. On je zapravo uvijek bio besmrtnan, ali zbog svog nerazumijevanja je degradirao sebe u smrtnog, u nekog ko treba da umre. Iako su život i svjesnost unutar tebe vječni i besmrtni, ti se još uvijek bojiš od smrti jer vidiš da svaki dan poneko umire i te smjeri te podsjećaju na vlastitu smrt.

Pjesnik pjeva: „Nikada ne pitaj za kime zvona zvone, zvona zvone za tebe...”

On ti je na taj način prikazao određenu istinu. Svaka smrt je simbolična. Ona ti ukazuje da stojiš u istom redu koji postaje sve kraći i kraći. Svakoga dana smrt ti se približava sve više i više. Zapravo, dan kada si se rodio i nije bio dan tvog rođenja: bio je to dan kada si počeo umirati. I od tada, ti umireš svakog dana. Svakog tvog rođendana smrt ti se približava za jednu godinu.

Apsolutno je nesumnjiva činjenica da ljudi umiru, životinje umiru, drveća umiru, ptice umiru. Kako možeš izbjegavati tu činjenicu da ćeš i ti jednom umrijeti - možda sutra, možda prekosutra? To je samo pitanje vremena...Ali, oni koji su svjesni svog postojanja znaju i to da niko ne umire. Smrt je iluzija.

Vidio si ljude da umiru; da li si pak vidio sebe kako umireš? Onda kada si vidio nekog da umire, da li si stvarno vidio da umire? Sve što ti vidiš i sve što tvoja medicinska nauka može vidjeti je to da je čovjek prestao disati, da je njegov puls nestao, da njegovo srce više ne kuca. To su razlozi zbog kojih se oni izjašnjavaju da je neko mrtav.

Upravo prije nekoliko dana čovjek u Kašmiru, koji je

inače okupiran od strane Pakistana, je po treći put prevario svoje prijatelje, kolege i svoju porodicu. U svojih sto trideset i pet godina on je umro po treći put. Ljudi su bili sumnjičavi jer je prije toga već dva puta glumio svoju smrt. Iako su doktori dijagnosticirali i izdali potvrdu za njegovu smrt, on se probudio, otvorio oči i počeo se smijati. Stoga, kako je umro i ovog puta ljudi su bili vrlo oprezni. Doktori su također bili veoma oprezni ali je bila ipak neosporna činjenica o njegovoj smrti. U tome nije bilo sumnje.

Oni su izjavili: „Možda vas je prije mogao prevariti, ali ovoga puta on je nesumnjivo mrtav. Toliko, dakle, medicina može spoznati i daleko otići. On ispunjava svaki uslov mrtvog čovjeka. U momentu kada je smrtovnica bila potpisana od strane tri ljekara, čovjek je otvorio svoje oči, počeo se smijati i rekao: „Slušajte, sledeći put kada budem umirao, ja ću stvarno umrijeti. Mislio sam samo još jedan put...”

Taj dio Kašmira okupiran od strane Pakistana ima ljude koji najduže žive u ovom dijelu svijeta. Starost od sto dvadeset godina je veoma obična, normalna pojava. Možete pronaći tamo i sto pedesetogodišnjake; nije uobičajeno ali se mogu sresti i na stotine ljudi koji su prošli sto pedeset godina. Postoji nekoliko rijetkih slučajeva koji su dospjeli čak i do sto osamdeset godina. Ti ljudi su još kreposni i rade na svojim poljima.

I ovaj čovjek je bio saslušan od novinara iz cijelog svijeta jer je on rijedak čovjek kojemu je tri puta potvrđena smrt, i koji je tri puta bio izazov svoj medicinskoj nauci i ljekarima.

Oni su ga upitali: „Što ste uradili? Što se dogodilo?”

On je rekao: „Ništa, ja nijesam moje tijelo: ja znam to. Ja nijesam ni moje disanje - i to znam. Ja nijesam ni moje srce: to takođe znam. Ja sam izvan svega toga. Jednostavno, ja sam kliznuo na onu drugu stranu. Srce se zaustavilo, puls je stao i tako ste svi vi ispali budale. Onda sam ponovo kliznuo natrag u ovo tijelo: krv je ponovo počela teći, puls je počeo raditi ponovo i srce je opet počelo kucati.”

On je bio sasvim običan čovjek, farmer. On nije bio jogin, nije nikada prakticirao ništa. No, kada je bio veoma mlad, ne stariji od sedam ili osam godina, susreo je sufi mistika koji mu je rekao da je smrt iluzija. On je bio tako bezazlen da je to tako i prihvatio.

Sufi mistik mu je rekao: „Postoji vrlo jednostavan način da izadeš iz svog tijela. Samo promatraj to iznutra; promatraj tijelo i odjednom će postati sve veća i veća razdaljina između tebe i tvog tijela. Uskoro će biti veoma udaljeno. Promatraj tako i svoj um i isto će se dogoditi i sa njim.” Jednostavno ostani promatrač i tako ćeš biti u mogućnosti da izadeš izvan svog tijela, da izideš iz uma, da izideš iz čitave tvoje osobnosti. O tebi ovisi povratak nazad, to će biti samo u tvojoj kontroli. Budući da si izašao vani... isto tako ćete znati put natrag. A put je: promatrajući vi ste izašli vani, sada prestanite promatrati. Identifikujte se sa svojim tijelom. Recite: „Ja sam tijelo, ja sam um, ja sam disanje, ja sam kucanje srca.” Odjednom će nestati one udaljenosti. Doći ćete bliže i uskoro će te se vratiti u svoje tijelo.

Poistovjećujući se sa tijelom postajete tijelo. Tada ste smrtni. Tada je prisutan i strah od smrti. Ne - poistovjećenje sa tijelom vi ste samo promatrač, vi ste samo čista svjesnost, ne-um. I tada nema smrti, nema bolesti, nema starosti. Ukoliko je tvoje promatranje prisutno to je uvijek svježije, mlado i vječno.

Istinska religija vas ne uči da služite, ona vas uči da otkrijete svoju besmrtnost, da otkrijete Boga u vama.

Svako će proći kroz vrata smrti jednog dana. Ako možeš zapamtiti da ste vi samo čista svjesnost - ne tijelo, ne um, ne srce, ni vaš novac, prestiž, vaša moć, ni vaša kuća, već samo čista svjesnost, onda vi možete proći kroz barijeru smrti neogrebeni, neozlijedeni. Tada ni smrt ne može ostaviti traga u vama.

Veliki kralj Džajati je bio star sto godina... živio je veoma dobro i uživao u svemu što život može priuštiti.

Smrt dođe i reče Džajatiju: „Budi spreman. Tvoje vrijeme je stiglo i ja moram doći po tebe.”

Džajati pogleda Smrt, a bio je veliki borac i borio se

uspješno u mnogim ratovima, i poče drhtati. Reče joj: „Zar nije još rano?”

Smrt reče: „Kako rano? Zar nijesi živio sto godina? Čak su i tvoja djeca već starci. Tvoj najstariji sin ima osamdeset godina. Što još želiš?”

Džajati je imao sto sinova jer je imao i sto žena. On upita smrt: „Možeš li mi nešto učiniti? Ja znam da ti moraš nekog odvesti sa sobom, ako bi ti prepustio jednog od mojih sinova da li bi mi mogla ostaviti još sto godina života?”

Smrt na to odgovori: „Ja nemam ništa protiv ako je neko drugi spreman da ide. Ali ja ne mislim tako - jer, ako ti još nijesi spreman i pored svih tih tvojih godina i uživanja na ovom svijetu, kako će onda biti spreman tvoj sin koji je znatno mlađi od tebe?”

Džajati tada pozva sve svoje sinove. Najstariji je začutao. Bila je mučna tišina, niko nije ni riječi izustio. Samo najmlađi sin koji je tek imao sedamnaest godina pristupi i reče:

„Ja sam spreman.” U tom trenutku je čak i Smrti bilo žao mladića. „Ti si sasvim nedužan. Zar ne vidiš svoja devedeset devet brata kako su učutala? Nekome je osamdeset, nekome sedamdeset i pet, nekome osamdeset i dvije, nekome pak sedamdeset - oni su dovoljno živjeli, ali i dalje žele da žive. A ti nijesi uopšte živio. I meni će čak biti žao da te odvedem. Razmisli još jednom.”

Mladić reče: „Ne, upravo gledajući ovu situaciju bivam sve sigurniji u svojoj namjeri. Nemoj biti žalostan zbog toga. Ja ću otići sa potpunom sviješću. Sada ja vidim da moj otac sa sto godina života nije sretan na ovom svijetu. Kako ću ja biti sretan? Ja vidim i moje devedeset i devet braće koji takođe nijesu zadovoljni. Stoga, zašto gubiti vrijeme? Makar mogu priuštiti uslugu svom starom ocu. Dopustimo mu da proživi u zadovoljstvu još sto godina. Ja sam završio. Vidjevši situaciju u kojoj niko nije zadovoljan ja shvaćam jednu stvar potpuno - da ako budem živio i sto godina neću ni tada biti zadovoljan. Stoga je svejedno hoću li ja otići danas ili za devedeset godina. Samo me ti odvedi sa sobom.”

Smrt uze dječaka. I posle sto godina se on vrati na zemlju i zateče Džajatija u istoj poziciji. On mu reče: „Ove su sto godina prošle tako brzo. Svi moji sinovi su umrli ali ja imam sada novu regimentu. Ja ti mogu prepustiti nekog sina. Samo se smiluj meni.”

To se tako nastavljalo i moglo je trajati hiljade godina. Deset je puta smrt dolazila i odnosila po jednog sina kako bi Džajati mogao živjeti duže. Desetog puta Džajati reče: „Pošto sam i dalje nezadovoljan kao i kada si došao po prvi put, iako nevoljno i nerado ja odlazim, ipak ću otići ovog puta sa tobom jer te više ne mogu moliti za uslugu. Bilo bi previše. A i jedna stvar mi je postala jasna, ako u hiljadu godina nijesam mogao biti uspokojen neću to moći ni za deset hiljada godina.”

To je sklonost. Ti možeš nastaviti život, ali ako ti se ukaže ideja smrti ti počinješ drhtati. A ukoliko ti nijesi sklon ničemu, smrt može doći bilo kog trenutka i ti ćeš je dočekati sa dobrodošlicom. Ti ćeš biti sasvim spreman da odeš. Pred takvim čovjekom smrt je poražena. Smrt je pobijedena samo od onih koji su spremni da umru svakog treća bez ikakvog opiranja. Oni postaju besmrtni, oni postaju Bude.

Sloboda od privrženosti je i sloboda od smrti. Sloboda od privrženosti je i sloboda od robovanja točku rođenja i smrti. Oslobođenje od privrženosti čini te sposobnim da uđe u univerzalno svijetlo i postaneš jedno sa time. A to je najveći blagoslov, najveća ekstaza iza koje ništa drugo ne postoji. Ti si stigao svom domu.

Komentari na Učenja velikog zena
od Indije do Kine: Bodidarma,
7.juli 1987, veče.

ŽIVOT JE PREDIGRA, SMRT JE ORGAZAM

*Voljeni Osho,
šta se događa sa ljudskom sviješću kada ljudi otkriju da su u
središtu jednog nezaustavljivog procesa pokore koja će ubiti ve-
ćinu ljudi koje poznaju?*

To sve zavisi od ljudi. Za one koji su sasvim svjesni ništa se neće dogoditi, oni će to prihvatiti baš kao što primaju bilo što drugo. U tome neće biti neke borbe, odupiranja. Ako on može prihvatiti vlastitu smrt, tako on može prihvatiti smrt čitave planete, takode. A to potvrđivanje zatečenog stanja nije u nikom slučaju bespomoćnost. Naprotiv, samo pogledaj u prirodu stvari - sve je rođeno, sve živi i isto tako mora da umre. Ove planete nije bilo ovdje prije pet miliona godina: tada se rodila. Možda je ona odživjela sav svoj život. Pa iako ljudski um omogući da se prođe kroz ovu svjetsku krizu koju su stvorili političari, planeta ne može duže živjeti jer sunce zamire. U nekoliko miliona godina vremena bila je iscrpljena sva energija, a kada jednom sunce umre, ova planeta ne može više živjeti. Sva naša životna energija dolazi od sunca.

Čovjek od savršenog razumijevanja će to prihvatiti jednostavno kao jedan prirodni fenomen. Upravo sada lišće otpada sa drveća; neko veće je vjetar jako duvao i lišće je padalo kao kiša. Što ti tu možeš uraditi? To je zakon egzistencije. Sve dolazi u nekoj formi i odlazi u beskonačni prostor bez oblika. Stoga, za čovjeka koji je probuden neće biti nikakve promjene. Njegova svijest se neće promijeniti. A nesvjesni čovjek će drugačije reagovati.

Jednom sam čuo - čovjek je umirao; bio je veoma star, odživio je svoj vijek, nije bilo potrebe da brine o smrti. Bilo je vrijeme zalaska sunca i mrak je polako padao. Čovjek je otvorio oči i upitao svoju ženu koja je sjedjela pored kreveta sa njegove desne strane: „Gdje je moj najstariji sin?”

Žena mu odgovori: „On sjedi upravo pored tebe sa druge strane. Ne brini za njega, ne brini nizašto sada, samo se opusti. I pomoli se.”

No čovjek na to reče: „A gdje je moj drugi sin?”

Žena reče: „On sjedi pored tvog najstarijeg sina.” I tada starac, koji je bio skoro na ivici smrti, pokuša da se pridigne.

Žena ga upita: „Šta to radiš?”

On joj odgovori: „Gledam gdje je moj treći sin.” Žena i dva njegova sina pomisliše koliko on ima ljubavi za njih. Treći sin je sjedio upravo pored njegovih nogu.

On reče: „I ja sam ovdje, tata. Samo se ti opusti, svi smo ovdje.”

On odgovori: „Svi ste tu i tražite od mene da se opustim. A ko radi u našoj prodavnici?”

U trenutku svoje smrti on još brine o svojoj prodavnici.

Veoma je teško predvidjeti kako će se tako različite ljudske svijesti ponašati. Njihov čitavi život se reflektuje u njihovom ponašanju. No svačiji život je prolazio različitim stazama, drugačijim iskustvima, tako će i tačka kulminacije biti različita.

Smrt dovodi na površinu tvoju suštinsku osobenost.

Jedan drugi čovjek je takode umirao - bio je inače veoma bogat. Sva se njegova porodica okupila oko njega. Najstariji sin je upitao: „Što ćemo raditi kada on umre? Mi trebamo da unajmimo kola da ga prebacimo do groblja.”

Najmlađi sin reče: „On je uvijek žudio za Rols Rojsom. Za života on nije mogao to sebi priuštiti, pa neka to bude ovoga puta makar - vožnja u jednom pravcu, naravno do groblja.”

Ali stariji sin reče: „Ti si premlad i ne shvaćaš kako stvari stoje. Mrtvaci ne uživaju u ničemu. Njima nije bitno da li će to biti Rols Rojs ili Ford. I Ford može poslužiti.”

Drugi sin reče: „Zašto biste vi bili tako ekstravagantni. Mrtvo tijelo se može i odnijeti bilo kako. Ja poznajem čov-

jeka koji ima traktor. To može biti znatno udobnije i jeftinije.”

Treći sin reče: „Ja ne mogu tolerisati sve te vaše besmislice. Koja je potreba da se brine o tome da li će biti Rols Rojs, Ford ili traktor? Da li on ide na vjenčanje? On se sahranjuje. Mi ćemo ga izbaciti iz kuće na mjesto gdje obično bacamo smeće. Opštinska služba za odvoz smeća će ga odmah odnijeti, a mi nećemo imati nikakvih troškova.”

U tom trenutku starac otvori oči i reče: „Gdje su mi cipele?”

Oni ga zapitaše u čudu: „Što će ti cipele? Samo se opusti.” No, on je bio uporan: „Ja hoću moje cipele.”

Najstariji sin reče: „On je tvrdoglav čovjek. Možda želi da umre u svojim cipelama? Dajte mu cipele.”

A starac, pošto su mu obuli cipele, reče: „Ne treba da brinete o troškovima. Još mi je ostalo malo života. Ja ću sam otići do groblja. Vidimo se tamo! Ja ću umrijeti baš na groblju. To me vrijeda što ste vi tako ekstravagantni; ja sam samo sanjao o Rols Rojsu u svom životu ili o nekim drugim lijepim kolima. Sanjati nije skupo, ti možeš sanjati o bilo čemu.”

I kako je rečeno, starac je otišao do groblja. Za njim su išli njegovi sinovi, rođaci i prijatelji - tačno kada je stigao na groblje umro je. Tako je uštedio novac.

Poslednja misao čovjeka na umoru je karakteristična za čitav njegov život, njegovu čitavu filozofiju, čitavu religiju. To je najveće ispoljavanje.

Jedan sledbenik J. Krišnamurtija - jedan stari čovjek koji je bio veoma poštovan u Indiji - je običavao da me posjećuje jer je njegov sin bio advokat u državi Madija Pradeš čije je sjedište bilo u Jabalpuru gdje sam ja živio. Taj starac je bio Krišnamurtijev sledbenik skoro pedeset godina. On je odbacio sve rituale i sve spise, on se sasvim osvjedočio logikom i intelektom da je Krišnamurti u pravu. Rekao bih mu: „Ti ćeš se prisjetiti u trenutku krize da su intelektualna, logičarska i racionalna poimanja stvari veoma površna. U od-

sudnom trenutku one kao takve iščezavaju, razlažu se.”

No, on bi mi odgovarao: „Pedeset godina - to ne može ostati površno.”

Jednog je dana njegov sin došao k meni i rekao: „Moj otac umire i mislim da ne postoji neko drugo biće koje želi vidjeti u ovom trenutku do vas. On želi da budete kraj njega - on vas mnogo voli. Zato, molim vas, pošite sa mnom. Odbaciću vas kolima, to neće dugo trajati.”

Tako sam ja otišao sa njim. Kako sam ja tiho ušao u sobu njegovog oca vidio sam kako se starcu pomiču usne. Potrudio sam se da uđem što tiše i pridem bliže kako bi čuo što to govori. On je ponavljao: Ram, Ram, Ram. To je hindu ime Boga. A on je pedeset godina tvrdio da nema boga. Prenuo sam ga. Otvorio je oči i rekao:

„Nemoj me uznemiravati. Ovo nije vrijeme za argumentaciju.”

Ja mu rekoh: „Ja nijesam došao da se raspravljam već da te upitam: što se dogodilo sa onih pedeset godina? Odatle je došlo to ponavljanje imena boga? Ti si insistirao na tome da ne postoji bog.”

On mi reče: „To je bilo tako u ono vrijeme, ali sada kada umirem, kada doktori kažu da ne mogu duže živjeti od pola sata - nemoj me uznemiravati. Pusti me da ponavljam ime božje. Pa ipak, ko to zna? Možda i on postoji? Ako nema Boga tada neće biti sklada u ponavljanju njegovog imena. Ali ako postoji bog, a ti ne budeš ponavljao njegovo ime dok budeš umirao, bićeš na crnoj listi. A ja ne želim da odem u pakao, ja sam dovoljno patio i ovdje na zemlji.”

Ja rekoh: „To sam ti ja i govorio, da nema intelektualnog poimanja stvari.”

On nije umro: nekako je pretekao. Posle nekoliko dana sam ponovo došao da ga posjetim. On je sjedio u bašti i ja ga upitah: „Što je bilo one noći?”

Odgovorio mi je: „Zaboravi sve o tome. Bilo je to samo vrijeme slabosti. Strah od smrti me je natjerao da ponavljam ime Boga. Inače, bog ne postoji.”

Na to mu reko: „To znači da ti ipak trebaš još jedno iskustvo umiranja. To je bio tvoj prvi srčani udar; ti si pretekao - drugi udar će doći vrlo brzo. Možda ćeš i taj prebroditi, ali treći sigurno nećeš. I zapamti što si mi govorio.”

On odgovori: „Zaboravi na sve. Siguran sam da nema boga.”

Rekoh mu: „Samo dopusti da smrt počne da ti dolazi, i odmah će tvoj površni, logičarski, intelektualni pristup životu iščeznuti. Ta ideja da ne postoji bog nije tvoja ideja, ti si je pozajmio. To nije tvoja vlastito otkriće, nije to tvoj vlastiti pristup, tvoj stav. To nije dio tvoje svijesti već dio tvog uma.”

Ljudi će se različito ispoljavati.

Ti me pitaš: „Što se događa sa ljudskom svijesću kada ljudi otkriju da su u središtu jednog nezaustavljivog procesa pokore koja će ubiti većinu ljudi koje poznaju?” Nekoliko stvari bi se moralo pojasniti. Prvo, kada čitav svijet umire, svi tvoji odnosi - tvoja majka, tvoj otac, tvoja djevojka, supruga, tvoj suprug, tvoj mladić, tvoja djeca - ne znače ništa. Kada je čitav svijet na ivici opstanka, u crnoj rupi, odnosi koje si stvorila u životu ne mogu te doticati. Zapravo, izvan naših odnosa mi smo stranci. To izaziva osjećaj straha, zato niko i ne gleda na to. Inače, čak i kada bi bio u masi, ti bi bio sam; pa čak i da je tvoje ime poznato ljudima oko tebe, mijenja li to stvar? Ti si i dalje stranac. A ovo bi se moglo vidjeti - muž i žena bi mogli živjeti zajedno trideset godina, četrdeset, pedeset godina, ali što više žive zajedno oni sve više bivaju svjesni da su stranci.

Prije nego su stupili u brak njih dvoje su živjeli u zabludi da su stvoreni jedno za drugo, ali pošto je prestao njihov medeni mjesec, njihova iluzija je nestala. I tako su se svakog dana sve više udaljavali - pretvarajući se da je ipak sve u redu, da je sve dobro. No, duboko u sebi oni znaju da je njihova otuđenost i dalje prisutna.

Čitav svijet je pun stranaca. A ako bi to nestalo već sledećeg trenutka, ako bi to objavili na radiju i televiziji - ti

bi iznenada sebe vidio u svojoj potpunoj razgoličenosti - samog.

Mali dječak je otišao sa svojim ocem u zoološki vrt gdje su vidjeli u jednom kavezu veoma divljeg lava koji je neprestano šetao po kavezu. Dječak je postao biti uplašen. On nije mogao imati više od devet godina. On upita svog oca: „Tata, ako se slučajno ovaj lav oslobodi i nešto se tebi dogodi, možeš li mi reći kojim autobusom se mogu vratiti kući?”

U takvoj prilici on je postavio veoma relevantno pitanje. On ne može pojmiti da ako se nešto dogodi njegovom ocu da se može i njemu takode dogoditi; ali za slučaj da se njegovom ocu nešto dogodi, a on ostane živ, tada treba da zna broj autobusa za povratak kući. Otac je bio šokiran da on nije uopšte zainteresovan za njegovu sudbinu. Što god da se sa njim dogodi to se dogodilo - on samo želi znati broj autobusa.

Saznanje o smrti iznenada odnosi sve tvoje maske, pretvaranja, i ti iznenada postaješ biti svjestan da si sam i da su svi tvoji odnosi sa drugim ljudima samo varka, način kako da zaboraviš svoju usamljenost - ponekad čak i stvaraš porodicu kako se ne bi osjećao sam. Ali smrt sve razotkriva. I to je samo primjer malih smrti, u slučaju propasti svijeta tvoji odnosi sa drugim osobama bi nestali u tren. Ti ćeš umrijeti sam, kao stranac bez imena, bez autoriteta, poštovanja, moći - krajnje bespomoćan. Ali i u toj bespomoćnosti ljudi će se ophoditi različito.

Jedan postariji čovjek je uspio da zakaže sastanak sa jednom mladom ženom. Zato je on došao ljekaru koji mu je prepisao neke afrodizijake koji bi pojačali njegovu potenciju. Rezervisao je sto u jednom od najboljih restorana u gradu. Kada su naručili supu on je iskoristio njenu trenutnu odsutnost i pozvao konobara na stranu i zamolio: „Stavi ove pilule u moju supu upravo prije no što je budeš iznio iz kuhinje.” Dama se vratila, ali kako konobar i posle petnaest minuta nije dolazio, on ga pozva i upita: „Gdje je naša supa?”

„Biće servirana za par minuta, odgovori konobar, samo da se rezanci spuste ponovo.”

U času smrti, najvažniji predmet zanimanja ljudi koji nijesu svjesni je seks - jer su seks i smrt dvije strane jedne iste medalje. Kada čitavi svijet strada i umire većina nespješnih ljudi misli o seksu. Oni ne mogu misliti o ničemu drugom jer su svoju seksualnost potiskivali čitavog života. Svi njihovi drugi interesi, hobiji, religije su nestali - svijet umire, pa bi možda bilo dobro makar još jednom voditi ljubav. Oni su potiskivali čitav njihov životni libido, njihovu seksualnu težnju - sve u duhu njihove religije, moralnosti, popova i ideologa - a sada to ništa ne znači. Sve je na putu da nestane: zašto onda imati ikakvog poštovanja prema bilo kome, zašto brinuti o religiji, moralu, društvu, kulturi.

No, sve to zavisi od različitosti individua, zavisi sve od toga kako su oni živjeli. Ako su oni živjeli jedan život bez zabrana, prirodan život, svaki trenutak će tada biti užitak, tada će oni možda samo tu tragediju promatrati - to bi bila velika tragedija, velika drama svijeta. Oni ne bi ništa radili samo bi sjedili mirno i promatrali. Ali, tada ne bi bilo uspostavljeno nikakvo naređenje ili zakon po kojem bi se ljudi upravljali.

Samo bi to bilo pouzdano tvrditi za prosvjetljene ljude: garantovano bi se tako ponašali i ne bi bilo razlike u tom pristupu. Oni znaju da je takva priroda stvari. Ovo je čitav pristup Gautam Bude - filozofija prirode stvari - da postoji vrijeme kada jesen dolazi i kada lišće samo otpada sa grana. Kada ponovo proljeće dođe biće cvijeća, a na Istoku - Zapad nema ideju o tome - ne postoji samo stvaralaštvo već i nekretnost; baš kao kada čovjek posle dugog radnog dana ode na počinak, na spavanje. To je veoma moćna ideja. Sva kreacija posle određenog vremena - može se čak i govoriti o tačnom vremenu trajanja - dospijeva u položaj degradacije. I to treba odmor. Za prosvjetljenu osobu to i nije ništa neobično: to je dio samog postojanja. Kako se dan okončava tako isto i noć mora proći - onda se ponovo ideja budi.

Moderna fizika je dospjela blizu te ideje. Prvo su oni

otkrili crne rupe: da u prostoru postoje crne rupe koje djeluju tako da ukoliko neka zvijezda, planeta ili sunce dospije blizu biva povučena i tako nestaje u nepoznatom prostoru. Ali nauka shvata i ravnotežu u prirodi i zato sada tvrde da postoje i bijele rupe u prostoru. Kako su crne rupe jedna strana nekih vrata, tako mora da postoji i druga strana vrata - bijele rupe. Sa jedne strane planete ili zvijezde idu u crne rupe i nestaju da bi se pojavile nove zvijezde sa druge strane; iz bijelih rupa rađaju se nove zvijezde, planete.

Svakog dana neka se nova zvijezda rodi, a stara zamre; život i smrt čine neprekidni ciklus. Ako je život dan, tada je smrt noć. To nije protivno jedno drugome; to je samo počinak, odmor, vrijeme za podmlađivanje.

Čovjek od razumijevanja time neće biti nimalo poremećen. Ali nespješni ljudi će zbog toga sasvim izluditi i tada će početi činiti stvari koje nikada nijesu radili do tada. Oni su uvijek imali kontrolu nad sobom, a sada nema nikakvog smisla za kontrolom, nema za to potrebe.

Ako bi se to znalo unaprijed - što i nije sasvim moguće jer u slučaju nuklearnog napada samo deset minuta je potrebno da sve bude uništeno, zato neće biti dovoljno vremena da budeš obaviješten i opomenut: „Budi spreman!” Sami šok, kada čuješ da sve nestaje u roku od deset minuta, kada neko objavi takvu vijest na radiju ili televiziji, stvara potpunu paralizu, bivaš jednostavno smrznut u šoku koji će biti ogroman i nepoznat. Mnogo će ljudi možda umrijeti i od tog šoka, a ne od nuklearnog napada. Sama vijest da će čitav svijet u roku od deset minuta umrijeti bila bi dovoljna - šok bi uništio njihovo krhko bitisanje. Zato, odgovoriti na pitanje kako bi se ljudi tada ponašali bilo bi sasvim hipotetski, proizvoljno.

Samo za prosvjetljene osobe ja mogu reći sa apsolutnom garancijom, svojim ličnim autoritetom, da neće biti neke razlike. Ako bi oni u tom trenutku pili čaj, oni bi mirno nastavili da i dalje ispijaju svoj čaj, njihove ruke ne bi čak ni zadrhtale. Ako bi se tada slučajno kupali, oni bi nastavili sa kupanjem. Oni ne bi bili u šoku, ne bi bili paralisani, ne bi

čak ni bili izbezumljeni. Ne bi čak ni pomislili na stvari koje su potiskivali jer prosvijetljena bića ništa ne potiskuju; oni uvijek znaju samo jednu riječ da kažu prirodi - „Da”.

Oni će reći „da” zemlji koja nestaje, sveopštoj smrti - oni ne poznaju riječ „ne”. Ne postoji mogućnosti da bude bilo kakvog odupiranja sa njihove strane, i oni će biti jedini koji će umrijeti svjesno. A onaj koji umire svjesno ulazi u vječni tok života, on nikada ne umire.

Oni koji su pak umrli nesvjesno biće rođeni ponovo na nekoj drugoj planeti, u nekoj drugoj maternici - jer život nikako ne može biti uništen čak ni sa nuklearnim oružjem. To može uništiti samo dom u kojem život bitiše.

Skriveni sjaj

18. marta 1987, jutro.

PUTOVANJE KA CENTRU
TVOG BIĆA

MEDITACIJA: PUT KA CILJU

*Voljeni Osho,
ja osjećam jaku povezanost između meditacije i smrti - oča-
ranost i strah. Kada sjedim sa tobom tada sam bezbježna i
mogu da zatvorim oči i meditiram; ali kada sam sama tada
sam uplašena. Molim te, objasni mi to.*

Ne samo da postoji jaka povezanost između meditacije i smrti već su njih dvoje skoro jedno isto, samo dva načina gledanja na jedno isto iskustvo. Smrt te odvaja od tvog tijela, tvog uma, od svega što nijesi ti. Ali, to te odvaja protiv tvoje volje. Ti se odupireš, ne želiš da se odvojiš, ti nijesi voljan, nijesi u stanju opuštenosti.

Meditacija isto tako odvaja sve što nijesi ti od tvog bića, od tvoje stvarnosti - ali tu već nema odupiranja, u tome je osnovna razlika. Umjesto odupiranja tu je potpuno pristajanje, žudnja, oduševljena dobrodošlica. Ti to želiš; ti žudiš za time iz dubine svoga srca. Iskustvo je isto-podvojenost između lažnog i stvarnog - ali usled tvog opiranja smrti ti bivaš nesvjestan, padaš u komu. Ti previše naginješ ka smrti, ti ne dopuštaš da se ona sama dogodi; ti zatvaraš sva vrata, sve prozore. Tvoja žudnja za životom je najizraženija. Sama ideja o smrti te užasava. Ali smrt je samo jedan prirodni fenomen i isto tako veoma potreban - to se mora dogoditi. Ako lišće ne bi žutilo, starilo i otpadalo ne bi moglo doći novo, zeleno i svježije lišće. Ako bi neko nastavio da živi i dalje u starom tijelu, on se nikada ne bi preselio u bolju kuću, ljepšu, prostraniju, sa većim mogućnostima za početak nečeg novog. Možda ovom prilikom ne bi pošao istim putem kojim je išao u prošlom životu i koji ga je doveo do pustare. On će se preseliti u novo nebo svijesti. Svaka smrt je tako i kraj i početak.

Ne poklanjaš previše pažnje tom kraju. To je samo

kraj jedne starosti, nečeg ostaralog, utemeljenog, jednog ja-dnog načina života, a isto tako i jedna prava prilika za početak novog života u kojem se neće ponavljati iste greške, zablude. To je zapravo početak jedne avanture. Ali, pošto si ti privržen samo životu i tako lišen mogućnosti da ga živiš - a to se događa po zakonu same prirode - tako i okončavaš nesvjesno.

Skoro svi, sem nekoliko onih koji su prosvijetljeni, umiru nesvjesni; tako i ne znaju što je smrt, neznaju za novi početak, za novu zoru.

Meditacija je tvoje istraživanje. Ti tragaš ka spoznaji tvo-je unutarnje konstitucije: što je tebi lažno, a što pak stvarno. To je kolosalno putovanje od lažnog ka stvarnom, od smrtnos-ti ka besmrtnosti, iz mraka do svjetlosti. Ali, kada dospiješ do tačke uočavanja podvojenosti između tijela i uma i sebe na drugoj strani kao svjedoka - tada je iskustvo smrti isto što i me-ditacija. Ti ne umireš...čovjek koji meditira će umrijeti sa rado-šću jer on zna da nema smrti; smrt je samo bila u njegovom ne-svjesnom prijanjanju uz život.

Ti kažeš: „Ja osjećam jaku povezanost između meditacije i smrti...” To i jeste. U drevnim spisima ove zemlje, čak je i majstor definisan kao smrt jer je njegova sva funkcija u tome da te nauči meditaciji. Drugim riječima, on te uči da umreš bez smrti - da prođeš kroz iskustvo smrti, iznenađen da si još živ; smrt je bila samo oblak koji prolazi, to te čak ne može ni ogre-bati. Zbog toga, očaranost i strah. Treba znati da je očaranost tajanstveno iskustvo kroz koje svi trebaju proći, kroz koje su prolazili puno puta ali toga nijesu bili svjesni. A strah - da je smrt možda samo kraj a ne nikakvi početak.

To se dogodilo: upravo početkom ovog vijeka kralj Be-naresa je bio operisan. Operacija je bila teška ali je kralj bio tvrdoglav i nije htio uzeti anesteziju. Rekao je: „Vi samo oba-vite operaciju, ja želim da sve vidim. Ne želim da budem u ne-svijesti.” Ljekar je bio uplašen, bilo je to protivno ljekarskoj praksi - takva teška operacija mora biti bolna; moguće je da pacijent umre od velikih bolova. Operacija zahtijeva da bude-te u nesvijesti.

Možda je hiruška nauka naučila umijeće anestezije iz iskustva smrti jer je smrt najveći hiruški zahvat. To te odva-ja od tijela, od tvog uma i od tvog srca, a ti si bio sa tim identificiran sedamdeset, osamdeset godina svog života. To je stoga postalo skoro tvoje stvarni biće. Odvajanje bi bilo veoma bolno, a postoji i granica bola. Da li si ikada notirao - ne postoji nepodnošljiv bol. Riječi „nepodnošljiv bol” pos-toje samo u jeziku - svaki bol je podnošljiv. Trenutkom kada to postane nepodnošljivo ti padaš u nesvijest. Tvoja svijest je put da bol bude podnošljiv.

Ukoliko je on neki obični čovjek, ljekari neće obratiti pažnju na njegov zahtjev, ali ovaj je bio kralj i to veoma po-znati kralj, poznat u cijeloj zemlji kao veoma mudar čovjek. On je ubjeđivao hirurge: „Nemojte brinuti, ništa mi se neće dogoditi. Samo mi dajte pet minuta prije operacije kako bi svoje biće doveo u meditativno stanje. Kada sam u meditaci-ji ja sam već daleko izvan tijela. Tada možete kidati moje ti-jelo na komade - ja ću samo biti svjedok i promatrač toga, udaljeni promatrač, kao da se to nekom drugom događa.”

Bio je to kritični trenutak kada se operacija morala hi-tno obaviti jer u protivnom bi moglo biti pogibeljno. Bile su samo dvije mogućnosti: ili da operišu i dopuste da pacijent ostane svjestan, ili da ga ne operišu slijedeći stare nazore i pravila nauke. Ali u tom slučaju bi smrt bila sigurna. U prvom slučaju je makar postojalo šanse da se taj čovjek izvuče, a on je insistirao na tome. Kako nijesu mogli naći način da ga ubijede, oni su morali pristupiti operaciji.

To je bila prva operacija koja je obavljena bez aneste-zije, u stanju meditacije. Kralj je samo zatvorio svoje oči, postao tih, ušao u tišinu. Čak su i hirurzi osjetili da se nešto mijenja oko kralja - neko zračenje, prisustvo nečega: Njego-vo lice je postalo opušteno kao kod male bebe, upravo rode-ne; i posle pet minuta oni su počeli operisati. Operacija je trajala dva sata i oni su već počeli da drhte od straha; za-pravo, nijesu bili ni sigurni hoće li kralj opstati, šok je bio veliki. Ali kada je operacija bila gotova, kralj je upitao: „Mogu li otvoriti oči?”

Taj slučaj je bio razmatran na ljekarskim skupovima širom svijeta kao veoma čudan slučaj. Hirurzi su ga pitali što je uradio. On im je odgovorio: „Nijesam ništa radio. Meditirati je moj pravi život. Ja živim u tišini od trenutka do trenutka. Tražio sam samo pet minuta jer ste vi trebali da obavite tako ozbiljnu operaciju pa sam morao da budem sasvim siguran da se neću pomjeriti. Tada ste vi mogli raditi bilo što jer to više niste radili meni. Ja sam svjestan - vi ne možete operisati svijest, možete operisati samo tijelo.”

Ti kažeš: „Kada sjedim sa tobom osjećam se bezbije-dnom.” Stvarno nema razlike da li ti sjediš sa mnom ili si sama - to je samo umna sigurnost, pomisao da je majstor prisutan i da nema smetnje da se skoči u nepoznato. Ako bi nešto išlo loše, tu je neko ko će brinuti o tebi. Ali u meditaciji nikada ništa ne ide loše. Bez meditacije je sve dosta loše. Ništa ne može biti u redu bez meditacije: čitav tvoj život će ići pogrešnim putem. Ti živiš samo od nade ali se tvoje nade nikako ne ispunjavaju. Tvoj život je duga tragedija. A razlog za to leži u tvojoj nesvjesnosti, tvojoj nemeditativnosti.

Meditacija izgleda nalik smrti, iskustvo je sasvim isto.

Ali, stav i pristup su različiti, a ta razlika je toliko velika da se može reći da je meditacija život, a da je smrt samo san.

No, to je funkcija škole misterije gdje mnogi ljudi meditiraju, gdje je majstor prisutan. Ti se osjećaš bezbije-dno, ti nijesi sam. Ako bi nešto pošlo loše, tu je neko ko će pomoći. Ali ništa ne biva loše. Zato meditirajte dok sjedite sa mnom, meditirajte i sami. Meditacija je jedina potpuna garancija da ništa neće poći lošim putem. Ti tako samo vraćaš sebi svoje pravo postojanje, pa kako to može loše biti? A ti tada ne radiš ništa; upravo prestaješ da radiš bilo šta. Ti prestaješ da misliš, osjećaš, djeluješ - stavljajući tačku na tvoje djelovanje. Tada samosvijest ostaje, a ona nije tvoja akcija, to si ti.

Kada jednom okusiš svoje biće, tada svi strahovi iščekavaju a život poprima sasvim novu dimenziju - više nema svjetovnosti, nema običnog, svakodnevnog. Tada po prvi put

ti uočavaš ne samo da si ti božanstven, svet, već i da je sve oko tebe takvo. Sve postaje tajanstveno, a živjeti u takvoj tajnovitosti je veliko blaženstvo; živjeti u toj misteriji je kao da blaženstvo stalno pada po tebi nalik kiši. Svaki trenutak ti donosi više i više, dublje i čistije blaženstvo - ne zbog toga što ti to zaslužuješ, već zbog toga što život daje sve iz svog obilja; to je njegov teret koji on dijeli sa svakim koji je prihvatljiv.

Ali nemojte shvatiti to kao ideju da je meditacija baš nalik smrti, jer smrt ima pogrdnu i lošu asocijaciju u tvom umu. To te može udaljiti od iskustva svijesti - „To je smrtno.” Uistinu, to i jest prava smrt. Ona uobičajena smrt i nije stvarna smrt jer ćeš se ti ponovo susresti sa novom strukturom, nekim novim tijelom. Meditanti umire na veličanstven način; on nikada više neće biti obrobjen svojim tijelom.

Jedan Italijan je propustio jedan radni dan i poslovođa je tražio objašnjenje od njega. „Gdje si bio?” - upita ga on.

„To je bilo moja žena. Ona dala život na kolica.”

„Ako ti ne možeš ništa bolje uraditi, reče mu poslovođa, tada ću te otpustiti.”

„Ja misli, ja dobiti to loše, reče Italijan. Moja žena, ona u krevet, imati gurati stolica.”

„To je to, pametnjakoviću, zaurla poslovođa, otpušten si.”

Italijan dođe kući i upita ženu: „Hej, što bi bilo loše sa tobom juče?”

„Reklo sam ti, ja imalo pobačaj.”

„Znao sam da je to nešto što sa točkovi na to.”

Postoje nesporazumi koji se gomilaju nad nesporazumima koji su već u tebi. Neki nesporazumi mogu biti veoma teški i mogu remetiti znatno tvoj život. Poistovjetiti meditaciju i smrt u tvom umu može dovesti do velike zbrke. Iako tebi nije loše, tvoje poimanja značenja smrti je takvo da te može spriječiti da uđeš u meditaciju.

U tome leži jedan od razloga što ja želim da što više

smrt udružim sa slavljem, što više približim promjenama, novim počecima, a ne poimanju da je to kraj, tačka postojanja. Ja želim da promijenim to društvo. Tako će to očistiti put ka meditaciji.

A ako ti osjećaš, ovdje sa mnom, tišinu i meditativnost - i dalje živ, življi no ikada - tada nema potrebe da se bude zaplašen. Pokušaj to i u različitim prilikama i uvijek ćeš otkriti to kao izvor velikog iscjeljenja, kao izvor dobrobiti, izvor velike mudrosti, izvor velikog uvida u život i njegovu misteriju.

Zlatna budućnost
23. mart, 1987, jutro.

SPOZNAJ SMRT BEZ UMIRANJA

*Voljeni Osho,
zbog čega je strah od smrti uvijek bio moj stalni pratilac
kroz život, i koji je njegov značaj za mene?*

Meditacija i smrt su veoma slična iskustva. U smrti tvoj ego nestaje: samo tvoje čisto biće ostaje. Isto se događa i u meditaciji: iščezavanje ega i prisustvo samo tvog čistog „biti”, bitisanje tvog bića. Sličnost je toliko duboka da su oni ljudi koji su uloženi od smrti isto tako zaplašeni i meditacije. Drugim riječima, ako nijesi uplašen od meditacije nećeš se bojati ni smrti.

Meditacija te sprema za smrt.

Naše čitavo obrazovanje je temeljeno na životu. To je samo polovično obrazovanje, a ona druga polovina - koja je značajnija, koja biva krešendo života - je sasvim ispuštena iz svih sistema obrazovanja koji su do sada postojali.

Meditacija je ta koja te priprema za onu drugu polovinu; pomaže ti da spoznaš smrt bez umiranja. I kada jednom spoznaš smrt bez umiranja, tada će strah od smrti nestati zauvijek. Čak i kada smrt dođe, ti ćeš biti u tišini i promatraćeš to, znajući potpuno da to neće načiniti ni jednu najmanju ogrebotinu na tvom biću. To je došlo da odvede tvoje tijelo, tvoj um, ali ne i tvoje biće.

Ti pripadaš besmrtnom životu.

Skriveni sjaj
23. mart, 1987, večer.

CENTAR CIKLONA

Meditacija je cijela nauka sa kojom sve više svijesti otimaš od mraka. To je jedini način sa kojim možeš biti svjestan tokom čitavog dana. Kada sjediš, sjedi svjesno a ne kao robot; hodaš, hodaj svjesno, svjestan svakog pokreta; slušaš, slušaj sa više svijesti, budnosti: tako da svaka riječ dospije do tebe u njenoj potpunoj čistoti, kristalnosti, njenoj krajnosti. Dok slušaš, budi sasvim tih i miran tako da tvoje misli ne prekriju to što slušaš.

Upravo ovaj trenutak, ukoliko su u tišini i svjestan, tada možeš čuti i najmanje insekte kako pjevaju svoju pjesmu u krošnjama drveća. Mrak nije prazan, noć ima vlastitu pjesmu, ali ako si ti ispunjen svojim mislima ti ne možeš slušati insekte. Ovo je samo jedan primjer.

Ako postaneš još tiši tada možeš čuti čak i otkucaj svog srca, može oslušnuti protok vlastite krvi jer krv neprestalno teče tvojim tijelom. Ako si svjestan i utišan tada će sve više i više jasnoće, kreativnosti i inteligencije biti otkriveno.

Jedan veliki filozof Zapada C.E.M. Joad je umirao. U posjetu mu je došao prijatelj koji je bio učenik Georga Gurdžijeva.

Joad upita prijatelja: „Što ti radiš sa onim čudnim tipom Georg Gurdžijevim? Zašto gubiš vrijeme? I ne samo ti, ja čujem da puno ljudi gubi vrijeme sa njim.”

Prijatelj se nasmijao. Reče mu: „Vcoma je čudno da upravo nekoliko ljudi koji su sa Gurdžijevim tvrde da čitav svijet gubi vrijeme, a ti misliš da mi gubimo vrijeme.”

Joad reče: „Ja nemam puno vremena za života, inače bih došao i usporedio.”

Prijatelj mu reče: „Čak ako imaš i nekoliko sekundi života to je dovoljno: možeš to učiniti sada i ovdje.” Joad se složi sa njime.

Čovjek mu reče: „Zatvori samo oči i pogledaj unutar sebe, a potom otvori oči i reci mi što si našao unutra.”

Joad zatvori oči, a posle nekoliko trenutaka ih otvori i reče: „Samo je mrak i ništa drugo.”

Prijatelj se nasmija i reče: „Nije stvarno vrijeme za smijeh jer ti samo što nijesi umro. Ipak, došao sam u pravi čas. Ti kažeš da vidiš samo mrak iznutra?”

„Naravno” - odgovori ovaj. A čovjek mu reče: „Ti si tako veliki filozof; ti si napisao tako lijepe knjige. Možeš li naslutiti smisao da postoje dvije stvari - ti i mrak? Inače, ko je vidio mrak? Mrak ne može vidjeti sama sebe, on ne može objaviti da samo postoji mrak.”

Joad ukaza svoje poštovanje i reče: „Moj bože, možda i nijesu gubili vrijeme ljudi koji su bili sa Gurdžijevim? To je istina, ja sam vidio mrak.”

Prijatelj mu reče: „Naš čitav napor je u tome da napravimo to „Ja”, svjedoka, jačeg i što više jasnijeg, i da promijenimo mrak u svjetlost. Obije se stvari događaju simultano. Što svjedok biva više centriran to mraka biva sve manje. Kada svjedok dospije do svog potpunog cvjetanja, da to postane lotos svjesnosti, tada sav mrak nestane.”

Biti u mraku znači i živjeti sa minimalnim. A biti ispunjen svjetlošću znači živjeti u najvećem izobilju, živjeti do maksimuma.

Kritični položaj
2. mart, 1987, veče.

DREVNI ZLATNI KLJUČ

Postoji na stotine metoda za meditaciju, ali Vipassana zauzima jedinstven položaj. Isto kao što postoji na hiljade mistika a samo postoji jedan Gautama Buda sa svojom jedinstvenošću. U mnogome je on neuporediv, u mnogome je njegova značajna uloga za čovječanstvo. U mnogim slučajevima je njegovo traganje za istinom bilo jedinstveno, istinski pošteno i nadasve autentično.

Ovo je meditacija kroz koju je Gautama Buda postao prosvjetljen. Pravi smisao riječi „vipassana” na pali jeziku, na jeziku na kojem je Buda govorio... Značenje - jezičko značenje - te riječi je gledanje, a metaforičko značenje je promatranje, biti u poziciji svjedočenja. Buda je izabrao meditaciju koja bi se mogla nazvati esencijalnom meditacijom. Sve druge meditacije su drugačije forme svjedočenja, ali je svjedočenje prisutno u svakoj meditaciji kao njen esencijalni dio; to se nikako ne može izbjeći. Buda je izbrisao sve iz te meditacije i samo ti dao esenciju - svjedočenje.

Postoje tri stupnje svjedočenja. Buda je bio veoma naučan mislilac. On je započeo sa tijelom jer je ono lakše promatrati i biti svjedok toga. Lakše je svjedočiti da je moja ruka pokreće, da se moje ruke izdižu. Ja na mogu svjedočiti kako se krećem po gradu, mogu biti svjedok mog svakog koraka kao šetnje. Mogu biti svjedok dok jedem svoj obrok. Zato je prvi stupanj u vipassani biti svjesni svjedok tvojih aktivnosti tijela - što je najjednostavnije. Bilo koja naučna metoda uvijek kreće od jednostavnog, lakšeg, ka savršenijem, težem.

Dok budeš svjedok svog tijela bićeš i iznenađen nekim novim iskustvima. Kada budeš pokrećao svoje ruke sa svjedokom u sebi, sa promatranjem, svjesno, budno, tada ćeš osjetiti određenu ljupkost i neku tišinu u tvojim pokretima ruku. Ti možeš načiniti svaki svoj pokret i bez svjedočenja, to će biti možda i brže ali će biti lišeno ljupkosti. Buda je

stoga običavao da hoda veoma sporo. On bi rekao: „Ovo je dio moje meditacije: uvijek hodati kao što hodaš zimi kada prolaziš preko ledenog potoka...lagano, sa oprezom - jer je potok veoma hladan; sa oprezom jer je potok veoma brz, sa promatranjem svakog svog koraka jer se veoma lako možeš kliznuti i pasti na neki kamen, u hladni potok.”

Metoda ostaje ista samo se objekt mijenja iz koraka u korak. Drugi stupanj je promatranje uma. Sada se ti krećeš u nešto suptilniji svijet: promatraš svoje misli. Ako si bio uspješan u mogućnosti da promatraš svoje tijelo, tada neće za tebe biti teškoće. Misli su suptilni talasi, elektronski valovi, radio valovi ali su oni isto tako materijalni kao i tvoje tijelo. Oni nijesu vidljivi, isto kao što ni zrak nije vidljiv ali je zrak materijalan isto koliko i kamen. Isto tako su i tvoje misli materijalne ali nijesu vidljive. To je drugi stupanj, srednji stupanj. Ti se krećeš prema nevidljivom ali je to još materijalno-promatraj svoje misli. Samo postoji jedan uslov: nemoj da prosuđuješ, sudiš. Nemoj suditi jer kada to počneš raditi tada ćeš zaboraviti na promatranje.

Ne postoji nekog neprijateljstva naspram prosuđivanja. Osnovni razlog zbog čega to nije dopustivo je taj da trenutkom prosuđivanja nalik: „Ovo su dobre misli” - zbog toga prosuđivanja ti gubiš svjedoka. Ti počinješ razmišljati, bivaš uvučen u to. Ti nećeš moći ostati prazan, stojeći po strani ulice i promatrajući saobraćaj. Ne budi učesnik, čak ni sa procjenjivanjem, vrednovanjem, osuđivanjem: nikakva reagovanja nijesu dopuštena o tome što prolazi tvojim umom. Ti ćeš samo promatrati tvoje misli kao oblake koji prolaze širokim nebom. Nemoj nikad prosuđivati o njima - ovi crni oblaci su veoma zli, ovi bijeli su pak dobri. Oblaci su oblaci, oni nijesu ni loši ni dobri. Iste su takve i misli - samo mali valovi koji prolaze tvojim umom. Promatraj to bez prosuđivanja i ponovo ćeš biti iznenađen. Kada tvoje promatranje bude uspostavljeno tada će i misli biti sve manje. Proporcija je sasvim ista: ako si pedeset procenata svjedok tada ćeš imati pedeset procenata manje misli. Što više budeš svjedok svog bivanja to ćeš sve manje biti opterećen mislima. Kada

budeš devedeset i devet procenata svjedok tada će samo ponekad biti neka usamljena misao, samo jedan procenat prometa misli; inače bi saobraćaj prestao. Ta navala u saobraćaju više ne bi bila prisutna.

Kada si potpuno lišen prosuđivanja, samo kada si svjedok, to znači da si postao nalik ogledalu jer ogledalo nikada ne prosuđuje. Jedna ružna žena se pogleda u ogledalu - ono ne prosuđuje. Isto tako je i sa lijepom ženom - nema razlike u tome, to je samo ogledalo. Niko se ne ogledava. Ogledalo je čisto, ali isto tako ono reflektira kao i da se neko ogledava. Ne mijenja ga ni refleksija ni kada se niko ne ogleda. Svjedočenje postaje čisto ogledalo.

Ovo je veliko postignuće u meditaciji. Ti si prošao pola puta i to pola težeg dijela puta. Sada ti znaš tajnu, a ista tajna je primjenljiva na različite objekte. Sa misli ti možeš da pređeš na emocije, osjećanja, raspoloženja; sa uma na srce, ali isto tako pod uslovima: bez prosuđivanja, samo sa svjedočenjem. A iznenađenje će birti da većina emocija, osjećanja, raspoloženja koja te posjeduju...

Kada se osjećaš tužnim tada si u posjedu tuge. Kada si ljut tada ti nijesi djelimično ljut, ti bivaš pun ljutnje, svaki dio tvog bića treperi od ljutnje.

Promatraj srce, iskustvo će biti da sada ništa ne dominira tobom. Tuga dođe i prođe, ti ne postaješ tužan. Sreća dolazi i odlazi, ti više nijesi srećan. Štogod da se dogodi u dubini tvog srca te više nimalo ne uznemirava. Po prvi put ti sada okušavaš nešto tajnovito, nešto što vodi. Ti više nijesi rob kojeg neke sile bacaju tamo-amo, kojeg bilo koje emocije, osjećanja ili bilo koji trivijalni razlog može uznemiriti.

Kada postaneš svjedok trećeg stupnja ti ćeš tek tada po prvi put postati svoj vođa, gospodar, svoj majstor; ništa te ne uznemirava, ništa nije nadmoćno, sve ostaje daleko od tebe, duboko u dolini dok ti stojiš netaknut na brijegu. To su tri stupnja vipassane: ta tri stupnja te odvođe do vrata hrama, do vrata tvog unutarnjeg hrama koji je otvoren. Kada budeš postao savršeni promatrač svog tijela, uma i srca ti

tada više ništa ne možeš uraditi, tada samo treba čekati. Kada je perfekcija kompletirana na ta tri stupnja, tada četvrti stupanj dolazi sam po sebi kao neka nagrada. To je kvantni skok od tvog srca ka tvom biću, ka pravom središtu tvog bića. To ti ne možeš učiniti, to se događa samo od sebe - ti to moraš shvatiti, moraš se toga sjetiti.

Ne pokušavaj da to uradiš jer ako to pokušaš budi siguran da ćeš izgubiti. To se samo događa. Ti samo pripremi tri prva stupnja, četvrti stupanj će se sam dogoditi kao neka nagrada, kao kvantni skok. Iznenađa svom silinom tvoja životna snaga, tvoje svjedočenje prodire u stvarno središte tvog bića. Ti si stigao kući.

Ti to možeš nazvati samorealizacija, možeš to nazvati prosvjetljenje, možeš to nazvati i najveće oslobođenje ali tu nema ničeg više. Ti si tako dospio do stvarnog kraja svog traganja i tako si našao pravu istinu egzistencije i veliku ekstazu koja se nadkriljuje svuda oko tebe. Meditacija nije rad. Meditacija je najčistije blaženstvo. Kako ideš dublje ti nalaziš na sve ljepši prostor, na sve ljepše predjele. Oni su tvoje blago-duboka tišina koja nije samo lišena buke već i prisustvo bezglasne pjesme - muzikalne, životne i plesne.

Kada dospiješ do najviše tačke svog bića, do središta, do centra ciklona, tada si ti pronašao Boga; ne u obliku ličnosti već svjetlosti, svijesti, ljepote i istine - sve ono za čime je čovjek žudio vjekovima. Svi ti žučeni snovi su samo blago koje je skriveno u tebi.

To nije problematično, naporno, nije to asketska praksa: to je veoma prijatno, muzikalno, poctično i to teži da postane još veća radost. To nije rad, to je molitva - jedina molitva za koju ja znam. Za mene je molitva ono kada ti dostigneš tvoje biće i kada se velika zahvalnost prema egzistenciji rodi u tvom srcu. Ta zahvalnost je jedina autentična molitva; sve druge molitve su lažne, izmišljene, proizvedene. Ova zahvalnost će se izdići iz tebe baš kao što se miomiris oslobađa iz cvijeta.

Jevrejski Swami je izveo zgodnu Ma na večeru. (Swami

i Ma su obelježja za Oshove sanijasine. prim. prev.). Pošli su u najskuplji restoran u Puni i gostili se talijanskim špagetima, japanskim sušijem, francuskim vinom. Za dezert su odabrali njemački čokoladni keks i na kraju brazilsku kafu. Kada im je konobar donio račun Golstein je uvidio da je zaboravio novčanik u stanu. Zato je izvadio sliku svog majstora (master - engl. izraz za majstora, učitelja) Osha i pružio je konobaru.

„Što je to?” pobuni se konobar.

„Moja master kartica” odgovori Goldstein.
Meditacija je tvoja master kartica.

Buntovnik
9. jun, 1987, jutro.

NEPOGREŠIVA SVJESNOST DONOSI VELIKU RADOST

*Voljeni Osho,
prije nekoliko mjeseci smo ja i moj prijatelj posjetili njegovog oca koji je bio na samrti. Puno ljudi je bilo okolo. Njegovo tijelo je bilo skoro mrtvo. On je bio indiferentan prema većini ljudi ali pošto bi oni otišli on bi otvorio oči i rekao: „Osjećam ka da imam dva tijela: jedno koje je bolesno i drugo koje je sasvim zdravo. „Mi smo mu rekli: „To je sasvim u redu. Ono zdravo tijelo je tvoje pravo biće zato ostani sa njime.”*

On reče: „U redu” i zatvori oči. Kada smo mi sjeli pored njega bolesna energija koja je okruživala bolnički krevet se promijenila. Mi smo bili iznenađeni tom novom energijom, bilo je to nalik energiji koja je kolala na daršanu sa tobom. Neka divna tišina. Osjećao sam se malo čudno kada sam govorio ove riječi osobi koja je to iskusila. Bilo što da bih rekao to nije bilo moje iskustvo, samo je to bilo moje razmišljanje. Pošto smo se mi vratili on se malo oporavio, vratio kući i mimo umro u svom krevetu.

Voljeni Osho, čak i pored deset godina iskustva sa tobom ja sam se osjećao kao nezalica pored tog čovjeka koji je bio spreman da se opusti od svega sa takvom vjerom, jasnoćom i mirom.

Iskustvo koje si ti prošao u toj prilici je uvijek moguće u trenutku kada neko umire. Sve što je potrebno je malo budnosti. Čovjek koji je umirao bio je svjestan - nije potrebno mnogo svjesnosti za ovo iskustvo.

U trenutku smrti se dijele tvoje fizičko tijelo i tvoje spritualno biće. Obično su njih dvoje toliko povezani u

tvom životu da i ne primjećuješ njihovu podvojenost. Ali u trenutku smrti, upravo prije nego se smrt dogodi, ta dva tijela prestaju da se poistovjećuju. Sada se njihovi putevi počinju razilaziti, bivaju drugačiji: fizičko tijelo kreće ka fizičkim elementima, dok spiritualno tijelo je na svom putu hodočašća ka uspeću, ka novom rođenju, ka novoj formi, ka novoj utrobi. Ako je ta osoba malo svjesnija to može sama uočiti; a pošto mu i kažeš da je on zapravo samo ono zdravije tijelo, a da nije ono bolesno tijelo koje umire i odlazi...U tim trenucima je vjerovati veoma lako jer se to upravo događa pred njegovim očima. On se nikako ne može poistovjetiti sa tijelom koje ostaje po strani, koje propada i zato on iznenada otkriva činjenicu da je onaj zdraviji, onaj koji je dublji. Ali ti možeš pomoći čovjeka čak i više. To je dobro, ali nije dovoljno dobro. Čak i ovo iskustvo čovjeka, da se ne poistovjećuje sa svojim fizičkim tijelom iznenada mijenja energiju u sobi. To postaje tiho, smireno. Ali, ukoliko naučiš umjetnost pomaganja čovjeku koji umire ti se nećeš zaustaviti na tome. Još jedna stvar mu se mora reći jer je on tada u stanju vjerovanja, povjerenja - svi smo takvi u trenutku smrti.

Život je taj koji stvara probleme, sumnje, odlaganja a smrt nema vremena za odlaganje. Taj čovjek ne može reći: „Ja ću pokušati da to sagledam” ili „Vidjeću za to sutra.” On to mora da uradi upravo sada, baš ovog trenutka jer svaki sledeći trenutak nije sasvim izvjestan. Najvjerovatnije on neće opstati. A što gubi ako vjeruje? Smrt će odnijeti svako sve. Zato i straha od povjerenja tada više nema: vrijeme za razmišljanje o tome nije pogodno. A jasnoća je prisutna da tvoje fizičko tijelo biva sve dalje i dalje.

Tada je bilo pogodno vrijeme da mu se kaže: „Ti si ono zdravije tijelo.” A drugi stupanj je da mu možeš reći: „Ti si svjedok oba tijela; tijelo koje umire je fizičko, a tijelo za koje ti osjećaš da je zdravije je psihološko. Ali ko si ti? Ti možeš vidjeti oba tijela. Zapravo, ti bi samo mogao biti neko treće tijelo: ti ne možeš biti jedno od to dvoje.”

Ovo je čitav proces Bardo. Samo su u Tibetu oni razvi-

li umjetnost umiranja. Dok čitav svijet pokušava da razvije umjetnost življenja, u Tibetu, kao na jedinom mjestu u svijetu, oni su razvili nauku i umjetnost umiranja. To se zove Bardo.

Ako budeš rekao nekoj osobi: „Dobro je da su učinio prvi korak, ti si sada izvan fizičkog tijela; ali sada si se ti poistovjetio sa svojim psihološkim tijelom. Ti nijesi ni to: ti si samo svjesnost, čista svijest, percepcija.” Ako si u prilici da pomogneš osobi da shvati da nije ni jedno ni drugo tijelo već nešto netjelesno, bezoblično, čista svijest, tada će njegova smrt biti sasvim neki drugi pojam. Ti vidiš promjenu energije; ti možeš vidjeti i druge promjene u energiji. Ti vidiš kako se tišina ukazuje, možeš vidjeti i muziku takođe, neku plesnu energiju, neki novi miris ispunjava prostor. Čovjekovo lice će izraziti tada neki novi izgled, neki novi fenomen - auru svjetlost.

Ako bi on preuzeo i sledeći, drugi korak tad bi i ova njegova smrt bila poslednja. U Bardu to nazivaju „najveća smrt” - jer više neće biti rođen u nekoj drugoj formi, u nekom obliku zatočenosti; sad će on ostati u vječnom, u najširoj svijesti koja osjeća univerzum.

Zato zapamti - to se može dogoditi mnogima od vas. Ti možeš biti sa prijateljem, ljubavnikom, sa majkom, ocem. Kada oni budu umirali pomogni im da da ostvare dvije stvari: prvo, oni nijesu fizičko tijelo - što je veoma jednostavno da se potvrdi prilikom umiranja. Drugo, što je malo teže, ali ako je čovjek sposoban da prepozna ono prvo postoji mogućnosti da uvidi i ovo drugo - da ti nijesi čak ni ono drugo tijelo; ti si izvan oba tijela. Ti si čista sloboda i čista svijest. Ako bi on prihvatio drugi stupanj ti bi bio u prilici da vidiš čudo koje se događa oko njega - nešto, čak ni tišina, nešto više životnije, nešto što pripada vječnosti, besmrtnosti. I svi vi koji budete tu prisutni moći ćete biti obasuti tom zahvalnošću što ova smrt nije bila samo umiranje već je to bio i trenutak slavlja.

Ako budeš mogao transformisati smrt u trenutak slavlja, ti si tada pomogao svom prijatelju, tvojoj majci, ocu,

TIBETANSKI BARDO

bratu, tvojoj supruzi, suprugu. Ti si im tako dao najveći poklon koji postoji u životu. U blizini smrti je veliki mir, opuštenost. Dijete čak ne brine ni o životu ni o smrti ono nema ni zanimanja za to. Mladi čovjek je pak previše upetljan u biološke igre, u ambicije, kako biti bogatiji, moćniji, ugledniji; on nema vremena da misli o vječnim pitanjima. Ali u trenutku smrti, upravo prije no se smrt dogodi, ti više nemaš nikakvih ambicija. I bilo da si ti bogat ili siromašan to ne čini nikakvu razliku; bilo da si ti svetac ili kriminalac ni to ne čini neku razliku. Smrt te uzima iza svih diskriminacija i svih glupih igara života.

Ali umjesto da pomognu drugima u tom trenutku, oni obično uništavaju taj divni trenutak. To je najvrijedniji trenutak u čitavom čovjekovom životu. Čak iako je on živio i sto godina ovo će mu biti najdragocjeniji trenutak. Ali ljudi u tim trenucima obično počnu plakati, ridati, uvjeravati govoreći: „Ovome nije sada vrijeme, to se sada ne može dogoditi.” Ili bi oni počeli da tješe umiruću osobu govoreći: „Ne brini, ljekar tvrdi da ćeš se oporaviti.” Sve su to ludosti. Čak i ljekari imaju udjela u ovoj glupoj igri. Oni ti ne žele ni reći da ti se smrt približava. Oni izbjegavaju tu temu, oni pokušavaju da ti pruže nadu. Oni govore: „Ne brini, bićeš spašen” iako dobro znaju da će taj čovjek umrijeti. Oni mu u tom trenutku daju lažno uvjerenje ne znajući da je to trenutak kad on treba biti sasvim svjestan smrti - sasvim jasno, sasvim bezgriješno svjesno, da se čista svijest mora iskusiti. Taj trenutak treba biti trenutak velike pobjede. Sada više nema smrti za njega, samo vječni život ostaje.

Kritični položaj

26. februar 1987, večer.

Smrt nije kraj već kulminacija jednog cijelog života, vrhunac života. To ne znači da je gotovo sa tobom već samo da si se prenio u drugo tijelo. To je ono što Istočnjaci zovu „Točak”. To se okreće i okreće. Da, to se može i zaustaviti, ali način zaustavljanja nije tvoja smrt. To je jedna lekcija, jedna od najvećih lekcija, jedna od najvećih lekcija koju sam naučio prilikom smrti mog djeda. On je plakao i sa suzama u očima molio da zaustavimo točak. Mi smo bili u nedoumici što da radimo: kako da zaustavimo točak. Njegov točak je bio samo njegov; to nije bilo čak ni uočljivo, mi ga nijesmo mogli ni vidjeti. To je bilo samo u njegovoj svijesti, to je mogao učiniti samo on. Kako je tražio od nas da mi to zaustavimo značilo je da to on ne može sam uraditi, stalno je ponavljao to kroz plač kao da smo mi bili gluvi. Rekli smo mu: „Mi te čujemo, Nana, i mi razumijemo. Molimo te da budeš u tišini.”

U tom se trenutku nešto veliko dogodilo. Ja to nijesam nikada otkrio kod nekog drugog; možda prije tog trenutka nije bilo ni vremena za to. Ja sam mu rekao: „Molim te da budeš u tišini” - zaprežna kola su truckala po neravnom i veoma lošem putu. To čak nije bio ni put, tek nekakva staza te je on insistirao: „Zaustavi točak, Radža, čuješ li? Zaustavi točak.”

Po ko zna koji put ja sam mu govorio: „Da, čujem te. Razumijem što ti govoriš. Ti znaš da niko osim tebe ne može zaustaviti taj točak, zato budi u tišini, molim te. Pokušaću da ti pomognem.” Moj djed je bio iznenađen, gledao me je široko otvorenim i zapanjenim očima: što to ja govorim? Kako mu ja mogu pomoći?

Ja mu rekoh: „Da, ne gledaj tako začuđeno. Upravo sam se sjetio jednog od mojih prošlih života. Gledajući tvoju smrt ja sam se prisjetio jedne svoje smrti.” Taj život i smrt se dogodila u Tibetu. To je jedina zemlja u kojoj znaju

kako da znalački i naučno zaustave taj točak. Tada sam počeo pjevati nešto. Niko to nije moga razumjeti: ni moja baka, ni djeda koji je umirao, ni moj sluga Bora koji je sve to promatrao sa strane. A što je najvažnije ni ja nijesam mogao razumjeti ni jedne riječi koju sam pjevao. Tek posle dvanaest ili trinaest godina sam bio u prilici da shvatim što se zapravo dogodilo. Trebalo je čak toliko vremena da to otkrijem. To je bio Bardo Thodal, tibetanski ritual.

Kada umire čovjek u Tibetu oni ponavljaju određenu mantru. Ta mantra se zove Bardo. Mantra mu govori: „Opusti se, budi u tišini. Pođi ka svom centru, samo budi tamo; ne propuštaj bilo što da se dogodi tijelu. Samo budi svjedok. Dopusti da se to dogodi, nemoj posredovati. Sjeti se, sjeti se da si ti samo svjedok: to je tvoja prava priroda. Ako budeš mogao umrijeti sjećajući se toga, tada je točak zaustavljen.”

Ja sam ponavljao Bardo Thodal mom umirućem djedu a da nijesam znao što radim. To je veoma čudno - ne samo da sam ja to ponavljao već je i on bivao sve smireniji slušajući to. Možda je tibetanski malo čudan jezik za slušanje. On nikada prije nije čuo ni jednu riječ na tibetanskom: on možda nije ni znao da postoji zemlja Tibet. Čak i pri umiranju on je postao duboko pažljiv i tih. Bardo je djelovao iako on nije mogao ništa razumjeti. Ponekada djeluju duboko na tebe stvari koje i ne razumješ: one djeluju upravo zbog toga što ih ne razumiješ.

Bljeskovi zlatnog djetinjstva
sekcija, 15, 1981.

TRANSCENDENTALNI PRINC

Roden 25 januara 1947 godine, princ Welf od Hanovera je bio veliki unuk posljednjeg njemačkog kralja. Kao i njegov otac princ Džordž Vilhelm on vuče lozu od hanoverskih kraljeva Engleske. Njegova majka princeza Sofija od Grčke je sestra princa Filipa Montbatena od Engleske.

Princ Welf je učio u ekskluzivnim školama kao što su Salem School u Njemačkoj i Gordonstoun u Škotskoj gdje je učio i njegov rodak princ Čarls. Princ Welf postepeno počinje da se udaljava od svog aristokratskog uzgoja. On je studirao ekonomiju i obrazovanje na Tubingan univerzitetu i oženio se svojom kolegicom sa studija a ne nekom princezom kako se očekivalo. Uskoro princ Welf i njegova supruga Wibke počinju učestvovati u terapijskim grupama i ponekad u radu Zist instituta za terapiju gdje vode terapijske grupe. Upravo u tom institutu bivaju po prvi put upoznati sa meditacijama Osha, koje su vodili dva sanijasina. Prije njegovog završnog ispita na univerzitetu princ Welf, Wibke i njihova petogodišnja kćerka Tania krenuli su na putovanje po Indiji koje završavaju dolaskom u tadašnjem Shree Rajneesh Ashram (sada Osho Commune International) u Puni. Bilo je to u decembru 1975 godine.

Slijedeći Tanjin primjer čitava porodica postaju sanijasini 15-og decembra 1975. Osho mu je dao ime Swami Anand Vimalkirti - Anand znači blaženstvo, a Vimalkirti - esencijalna čistota...

Na dan 5-og januara 1981 za vrijeme njegovog karate časa doživljava moždani udar. Pet dana je njegovo tijelo bilo podvrgnuto intenzivnoj njezi i priključeno na respirator mašini. Njegova majka princeza Sofija i njegov brat princ Džordž su doputovali iz Njemačke kako bi bili sa njim.

Vimalkirtijeve godine meditacije su mu dale mogućnost svijesti da ode iza uticaja tijela, uma i srca. On je dospio do prosvjetljenja u noći 9-og januara a narednog jutra je na

puatio tijelo. Njegova porodica, prijatelji i članovi komune su se tada okupili da proslave taj događaj. Osho je došao da prospe latice ruža po njegovom srcu i tako ga isprati u ljubavi - kako samo majstor to dijeli sa svojim učenicima. Hiljade sanijasina su sa pjesmom i plesom ispratili njegovo tijelo do mjesta spaljivanja. „Dopustimo mu da ode kao princ” - rekao je Osho. „Bio je princ. Svi moji sanijasini su prinčevi i princeze.”

Dana 13-og januara uz zvuke valcera na lijepom plavom Dunavu, Vimalkirtijeva porodica predvodena njegovim ocem princem Goergom Wilhelmom je vratila pepeo u Ashram gdje je položen u mermerni samadi koji se nalazi u jednom mimom uglu šumarka u Ashramu.

„On je bio princ. Aristokracija nema ništa sa rođenjem, u pitanju je samo kvalitet srca. A ja sam njega iskusio kao jednu rijetku, najljepšu dušu na zemlji.”

Voljeni Osho,

možeš li nam reći šta se dogodilo sa Vimalkirtijem?

Ništa se dogodilo sa Vimalkirtijem, upravo ništa jer ništa je nirvana. Zapad ne poznaje ideju ljepote ništa. Sav zapadnjački pristup je ekstrovertan, orijentisan ka stvarima, orijentisan prema akciji. „Ništa” zvuči kao praznina - a to nije tako.

Ovo je jedno od najvećih otkrića Istoka: da ništa nije prazno, zapravo to je suprotno od praznine. To je ispunjenost, to je preplavljenost. Ako podijeliš riječ „ništa” u dva dijela tada ćeš dobiti „Ni-šta” što automatski mijenja značenje, smisao se mijenja.

Ništa je cilj sanijasa. Treba se doći do prostora gdje se ništa događa; sva događanja tada iščezavaju. Djelovanje je nestalo, činilac je nestao, želja je nestala i cilj je nestao. Mi samo jesmo - čak nema ni praska po jezeru svijesti, nikakvog zvuka. Zen ljudi to nazivaju „zvuk pljeska jedne ruke”. Dakle, jedna ruka ne može proizvesti pljesak; to je bezvučni zvuk, *omkar*, samo tišina. Ali, tišina nije prazna, ona je

upravo ispunjena. Trenutkom kada budeš sasvim u tišini, sasvim u dosluhu sa ništavnim, tada će se sve spustiti na tebe, cilj će prodrijeti u tebe.

No, zapadnjački um je nadsilio čitav svijet: mi smo postali ovisni o djelovanju i moj cijeli pristup je u tome kako da vam pomognem da postanete nule. Nula je najsavršnije iskustvo u životu; to je iskustvo ekstaze.

Vimalkirti je blažen. On je jedan od nekoliko rijetkih mojih sanijasina koji se nije kolebao ni za trenutak, čije je povjerenje bilo potpuno cijelo vrijeme dok je bio ovdje. On nikada nije postavio nijedno pitanje, nikada nije napisao pismo, nikada nije ispoljio neki problem. Njegovo povjerenje je bilo toliko veliko da je on malo po malo postao sasvim stopljen sa mnom. On je imao jedno od rijetkih srca; taj kvalitet srca je nestao sa zemlje. On je stvarno princ, stvarno kraljevski, pravi aristokrat. Aristokracija nema ništa sa rođenjem, u pitanju je samo kvalitet srca. A ja sam njega iskusio kao jednu rijetku, najljepšu dušu na svijetu.

Nema mjesta uopšte za takvu vrstu pitanja: „Što se dogodilo?” Naravno, pojedinci i dalje nastoje da razmišljaju na stari način, a to je posebno izraženo kod Njemaca.

Jednom sam čuo:

Mali Džo je sjedio ispod jednog drveta pored kuće kada je začuo majku kako urla iz kuće: „Džoe, što to radiš?”

„Ništa, mama” odgovori on.

„Ne? Stvarno Džoe, što radiš?”

„Kažem ti da ne radim ništa.”

„Nemoj da me lažeš! Kaži mi što radiš?”

U tom trenutku Džoe buntovno uzdahnu i šutnu kamen nekoliko metara od sebe: „Valjam stijene, mama.”

„To je ono što ti kažem. Ti uvijek nešto nevaljalo radiš. Odmah da si prestao sa time.”

„Guli, reče Džoe sebi, niko ti više neće dopustiti da radiš ništa.”

Nešto se treba uraditi...niko ne vjeruje - ti mi ne možeš vjerovati kada kažem da Vimalkirti nije ništa radio već sa

mo bitisao. Onog dana kada je imao moždani udar ja sam bio malo zabrinut za njega i zbog toga sam rekao mojim ljevakarima - sanijasinima da mu pomognu da ostane u tijelu barem sedam dana. On je savršeno djelovao i bio tako lijep i baš onog trenutka kada se iznenada trebalo dogoditi...on je bio upravo na ivici - samo mali poticaj i on bi bio na cilju.

Mnogo pitanja je došlo do mene o tome što ja mislim o životu uz pomoć vještačkih metoda. On je tada disao umjetno. On je mogao umrijeti još istog dana - on je skoro bio mrtav. Bez tog vještačkog disanja on bi već promijenio svoje tijelo, bio bi već u drugoj utrobi. Ali ja ne bih bio ovdje prisutan onog dana kada bi on došao. Ko zna da li bi on bio sposoban da nade majstora ili ne? - I to tako ludog majstora kao što sam ja. A kada jednom pojedinac bude dublje povezan sa mnom tada više nema mogućnosti ni prilike za nekog drugog majstora. Ti drugi će izgledati sasvim mlitavo, tupo, mrtvo.

Ja sam želio da Vimalkirti bude još malo tu, okolo. Posljednje noći on je to učinio: Prešao je granicu od djelovanja do ne-djelovanja. To „nešto” što je još bilo u njemu je odbačeno. Tada je on bio spreman, tada smo mu rekli zbogom, tada smo slavili i sada mu možemo poslati dobar pozdrav, veliki čin opraštanja sa njime. Dajmo mu jedan ekstatično bon voyage. Neka ode sa vašim plesom, sa vašom pjesmom.

Kada sam došao da ga vidim, ovo je ono što se dogodilo između mene i njega. Ja sam čekao po strani sa zatvorenim očima - on je bio veoma sretan. Tijelo mu više uopšte nije bilo od koristi. Hirurzi, neurohirurzi i drugi ljekari su bili zabrinuti; oni su neprestalno pitali što ja želim da postignem sa time, zašto ja želim da on ostane u tijelu jer to više nije imalo nikakvog smisla - čak i ako bi uspio da opstane njegov mozak više nikada ne bi funkcionisao ispravno. Ja i nijesam želio da on ostane u istom stanju. Bolje bi bilo da on ode. Oni su se takođe čudili zašto ja tražim da on i dalje može disati vještački. Ponekada bi njegovo srce prestalo da radi ali bi vještačko disanje omogućilo da ponovo nastavi.

Njegovi bubrezi su počeli da otkazuju još juče, njegova lobanja je bila izbušena - bilo je velikih nateklina unutra. To je bilo nešto urođeno, to se moralo dogoditi - takav program je postojao u njegovom tijelu.

Ali njegovo ponašanje je bilo izuzetno: prije no što se to dogodilo on je uspio da iskoristi život za najveće rascvjetavanje. Samo je još malo ostalo; posljednje noći je čak i to nestalo. Te zadnje noći kada sam mu rekao: „Vimalkirti, sada ti možeš otići ka zaumnom sa mojim blagoslovom.” On je skoro uskliknuo od radosi: „Tako daleceko!” Odgovorih mu: „Ne baš toliko.”

Tada sam mu ispričao jednu priču:

Vrana doleće žabi i reče: „Izgleda da se sprema velika gozba na nebu.”

Žaba otvori svoja velika usta i prozbori: „Taaako daleceko!”

Vrana nastavi: „Biće puno hrane i pića!”

Žaba ponovi: „Taaako daleceko!”

„A biće i prelijepih žena i svirače Roling Stones!”

Žaba otvori još više svoja usta i prozbori: „Taaako daleceko!”

Tada vrana dodade: „Ali svako ko bude imao velika usta neće niti dobrodošao!”

Tada žaba uvuče svoj jezik i stisnuvši usta promumla: „Jadan aligator! On će biti razočaran!”

Vimalkirti je sada sasvim u redu. On neće trebati da se ponovo vrati u tijelo; on se probudio; on je dospio u polje Bude, dospio je do stanja budnosti. Zato svi vi sada treba da pjevate, da se radujete, plešete i veselite, da slavite. Vi treba da učite kako da slavite i život i smrt. Život nije tako veliki koliko smrt; ali smrt može biti toliko velika samo ako si dospio do četvrtog stupnja: do turiya.

Obično je teško biti nepoistovječen sa vlastitim tijelom, mozgom, srcem, ali to se dogodilo veoma lako Vimalkirtiju. On je postao nepoistovječen sa tijelom jer je ono bilo već mrtvo - bilo je mrtvo već pet dana - mozak je već bio izgubljen, srce je bilo daleko.

Ova nezgoda predstavlja nesreću za ljude koji stvari promatraju spolja. Ali za Vimalkirtija to je rezultiralo blaženstvo. Ti se ne možeš identifikovati sa takvim tijelom: bubrezi nijesu radili, disanje je bilo otežano, srce nije radilo, mozak je bio sasvim oštećen. Da li se ti možeš poistovjetiti sa takvim tijelom? Nemoguće. Samo malo svjesnosti i ti ćeš biti odijeljen - a upravo to više svjesnosti je on imao, toliko je on izrastao. Stoga je on iznenada postao svjestan da: „Ja nijesam tijelo, nijesam ni um, a nijesam čak ni srce.” A kada ti prođe ta tri stupnja, tada si dotakao četvrti - turiya, a to je zapravo tvoja stvarna priroda.

On je volio moje šale i zato bi ovo bila poslednja lekcija za njega, dakle...za njega:

Jedan italijanski bračni par se uputio ka bolnici kada je supruga trebalo da se porodi. Na putu ka bolnici doživjeli su veoma tešku saobraćajnu nesreću zbog koje je suprug dovede u bolnicu u komi. Kada je on konačno došao svijesti rečeno mu je bilo da je posle saobraćajnog udesa preležao u komi tri mjeseca, da se njegova supruga porodila i da je postao otac blizanaca: djevojčice i dječaka.

Ubrzo potom, kada mu je bilo omogućeno da napusti bolnicu, kada je bio u prilici da dođe kući i bude sa svojim, on je upitao svoju suprugu kako se zovu djeca.

Supruga mu je odgovorila: „Pa, kako mi držali do italijanska tradicija ja im ne dala imena. To je posao za muškarac da im kaže ime, a pošto ti bio nesvjest, ja otišlo kod tvoj brat.”

Kada je to čuo muž je bio veoma uznemiren: „Moj brat je jedno idiota. On ništa ne znati. Pa, kakva imena ono dalo njima?”

Supruga mu reče: „On nazvalo djevojčica Denis.”

„Hej, pa to ne tako loše” - reče suprug. „A kako bambino?”

„Dječak on nazvalo De-nećak.”

Postoje tri velike riječi u mojoj filozofiji: život, ljubav i smijeh. Život je sjeme, ljubav je cvijet, a smijeh je miomiris.

Samo da se rodiš nije dovoljno, pojedinac mora naučiti umjetnost življenja: to je prvo slovo meditacije. Tada se mora naučiti umjetnost ljubavi: što je B slovo meditacije. Tada se mora naučiti umjetnost smijeha što je C slovo meditacije. Meditacija ima samo tri slova: A, B, C.

Zato vi danas treba da načinite veliki oprostaj od Vimalkirtija. Neka to bude divni oprostaj velikog smijeha... On će biti ovdje oko vas u vašem osmijehu, u vašem smijehu. On će biti prisutan ovdje u cvijeću, u suncu, u vjetru, u kiši - jer ništa nije nikad izgubljeno: niko ne umire, osoba samo tada postaje dio vječnosti. Zato, ako u tome ti osjetiš suze, neka te suze kaplju i neka to budu suze radosti - radosti zbog toga što je on dospio do cilja. Nemoj misliti o sebi koji gubi Vimalkirtija, bolje misli o njemu koji je ispunjen.

Moj čitavi pristup životu je slavlje. Religija je po meni čitavi spektar slavlja, cijela duga, sve boje slavlja. Neka to bude velika prilika za tebe, neka njegov odlazak bude slavlje koje te može odvesti ka većim visinama, novim dimenzijama tvog bića: a to će biti moguće. To su trenuci koji se ne bi smjeli propustiti; to su trenuci koje treba iskoristiti u njihovoj potpunosti.

Zen: Zest, Zip, Zap i Zing.

10. januara 1981, jutro.

LJEPOTA BEZ SUROVOSTI

DIO V

Oni koji su spoznali meditaciju znaju nešto i o smrti - to je jedini način da se spozna ta istina. Ako ja kažem da nema značajnijeg iskustva u životu od smrti ja vam ne govorim to zato što ću se poslije smrti vratiti na Zemlju da vam govorim - već zbog toga što znam da se u meditaciji možete naći u istom prostoru kao i u smrti. U meditaciji vi više niste u vašoj fiziologiji, u vašoj biologiji, nema više vaše hemije, vaše psihologije. Sve ste to vi ostavili daleko iza vas.

Tako dolaziš do svog pravog središta, centra, gdje bitiše samo čista svijest. Ta čista svijest će biti sa tobom i kada budeš umro jer ti se to nikada ne može oduzeti. Sve one druge stvari koje se mogu oduzeti, koje ti nijesu neophodne mi to odbacujemo vlastitim rukama kroz meditaciju. Zato je meditacija iskustvo smrti za života. A to je tako divno, tako neopisivo divno da se samo jedna stvar može reći o smrti: to mora biti takvo iskustvo koje se umnožava sa milionom. Iskustvo meditacije umnoženo sa milionom daje iskustvo smrti.

A kada ti odeš ti jednostavno ostavljaš svoju formu, svoje obličje za sobom. Ti više nijesi uopšte u ticanju sa time, i po prvi put si izvan svoje obrobjenosti fiziologije, biologije, psihologije. Tada su svi zidovi srušeni i ti si slobodan. Po prvi put ti možeš slobodno raširiti svoja krila u letu ka egzistenciji.

Rajnish biblija, knjiga II
3. decembra 1984, večer.

UŽIVAJ POTPUNO!
POGLED SA OSUNČANIH VRHOVA...

OD TAME DO SVJETLOSTI

*Voljeni Osho,
možeš li nam reći nešto o smrti tvog oca?*

To nije bila smrt. Ili, pak to je bila potpuna smrt. A oboje imaju isti smisao. Ja sam se nadao da će on umrijeti na taj način. On je umro smrću koju bi svako poželio: on je umro u samadi, umro je nedotaknut tijelom i umom.

Ja sam bio da ga posjetim samo tri puta za svo ovo vrijeme proteklih mjeseci dok je bio u bolnici. Uvijek kada sam osjetio da je bio na granici života pošao sam da ga posjetim. Kada sam bio kod njega prva dva puta bio sam zabrinut da će se po smrti ponovo morati roditi; još je bilo male povezanosti sa tijelom. Njegova meditacija je bila dublja svakim danom, ali je još nekoliko karika bilo na lancu koji ga je držao za tijelo, te karike još nijesu bile pokidane.

Juče sam pošao da ga vidim: bio sam neizmjereno srećan što sam vidio da on može umrijeti pravom smrću. On više nije bio zabrinut za svoje tijelo. Juče, u tri sata ujutro, on je doživio svoj prvi bljesak vječnog - i odmah potom mu je bilo jasno da je došao čas smrti. Tada me je po prvi pozvao da dodem; prva dva puta sam ja išao po svom nahodenju. Juče me je pozvao jer je bio siguran da umire. On je želio da mi kaže zbogom, i to je rekao tako divno - bez suze u oku, bez ikakve žudnje za životom. Zapravo, za mene to nije bila smrt već rođenje u vječnome. On je umro na vrijeme i rodio se u vječnosti. Ili, bolje reći, to je bila potpuna smrt - potpuna u tom smislu što više nikada neće biti rođen. A to je vrhunsko dospijeće - nema ničeg uzvišenijeg od toga.

On je napustio svijet u velikoj tišini, u radosti, u miru. On je napustio svijet kao lotosov cvijet - to je bilo dragocjeno slavlje. A to je bila prilika za tebe da naučiš kako da živiš i kako da umreš. Svaka smrt može biti veliko slavlje, ali samo pod uslovom da te to slavlje odvede do viših nivoa egzistencije.

On je umro prosvijetljen. Ja želim da tako svi moji sanijasini umiru. Život je ružan ako si neprosvijetljen, a smrt je divna ako si prosvijetljen. Život je ružan ako si neprosvijetljen jer si stalno u bijedi, paklu. Smrt biva vrata za božansko samo ako si prosvijetljen; više to nije jad, bijeda, pakao. Zapravo, naprotiv, to te izvodi van iz svih bijeda, nemaština, iz pakla.

Ja sam neizmjereno radostan zbog načina na koji je on umro. Zapamti ovo: što tvoja meditacija biva sve dublja to ti sve više bivaš udaljen od svojeg tijelo-um sastava. A kada meditacija dopiše da svojeg najvećeg vrha tada ti možeš sve vidjeti.

Juče ujutro on je bio sasvim svjestan da je smrt došla. Tada me je i pozvao. To je bio prvi put da me je on pozvao. Odmah sam vidio iz njegovih očiju da više nije u svom tijelu. Svi tjelesni bolovi su iščezli. Zbog toga su ljekari bili začuđeni: tijelo je funkcionisalo na sasvim normalan način. Ljekari nijesu ni mogli pomisliti da će on umrijeti. On je mogao umrijeti bilo koji prethodni dan. Bio je u velikim bolovima, tijelo mu je bilo u velikoj komplikaciji: srce nije dobro funkcionisalo, puls mu se gubio, bilo je izliva krvi u mozgu, nogama, rukama.

Juče je pak bio sasvim u normalnom stanju. Oni su ga pregledali i konstatovali da je to nemoguće; sada nije bilo tegoba, opasnosti. Prvih sati pošto je doveden u bolnicu prije mjesec dana svi su bili sigurni da će umrijeti, ali on nije umro. Ni kasnije nijesu bili načisto što će biti sa njime: hoće li opstati ili umrijeti. Bilo je čak sugestija od strane hirurga da mu se mora inputirati noga kako se krv ne bi razlila po čitavom tijelu. No, ja sam bio protiv inputacije jer će on i tako umrijeti jednog dana. Zašto kidati nogu i nanositi više bola? A ostati u takvom tijelu nema nikakvog značaja, produžavati takav život nema nikakvog smisla. Ja sam rekao ne. Oni su bili iznenađeni. I kada je on ostao u životu skoro četiri nedjelje posle toga oni su pomislili da sam bio u pravu, da nije bilo potrebe da se noga sječe jer se noga ubrzo povratila i vitalizirala. On je

ponovo počeo hodati što je za dr. Sardesaja bilo čudo. On nikada nije pomislio da će se toliko oporaviti da može hodati.

Dakle, juče je bilo sve normalno, savršeno normalno. To mi je tada dalo indicaciju da se smrt približava. Ako se meditacija dogodi prije smrti, sve će biti normalno. Osoba tada umire sa savršenim zdravljem jer zapravo tada on ne umire već ulazi u prostor viših nivoa. Tako mu je njegovo tijelo poslužilo kao stepenica za nešto više.

On je meditirao godinama. Bio je to rijedak čovjek - rijetko se može naći takav otac. Da otac postane učenik i sljedbenik svoga sina: to je veoma rijetko. Isusov otac nije pristao da bude njegov učenik, Budin je otac godinama odbijao da mu bude učenik. Ali, moj je otac meditirao godinama. Svakog je jutro on tri sata meditirao. Juče je takođe u bolnici nastavio sa svojom meditacijom. Sjedio je u meditaciji tog jutra od tri sata do šest.

To se je juče dogodilo. Niko ne zna što se zapravo dogodilo, kako se to dogodilo. Niko ne zna kada će se to dogoditi. Osoba treba da traga za time i jednog dana može doći do izvora, do svoje svijesti. Juče se to dogodilo: dogodilo se u pravi čas. Da je samo jedan dan prije napustio svoje tijelo morao bi se ponovo vratiti ubrzo - još malo privrženosti tijelu je bilo prisutno. Ali juče je njegova kandidatska lista bila sasvim čista. On je dospio do stanja ne-uma, umro je kao Buda. Šta više pojedinac može dobiti od budstva?

Moj trud ovdje se sastoji u tome da vam pomognem da živite kao Bude i da umrete kao Bude. Smrt takvog bića i nije samo smrt: je je život vječan. Život ne počinje sa rođenjem i ne okončava sa smrću. Milion puta si se ti iznova rađao i umirao; sve su to male epizode u vječnom hodočašću. No, pošto si nesvjestan ti ne možeš uočiti što je iza rođenja i smrti.

Kada postaneš svjesniji tada možeš vidjeti svoje pravo lice. On je juče vidio svoje pravo, iskonsko lice. On je

čuo pljesak jedne ruke, čuo je bezvučni zvuk. To i nije bila smrt: to je bilo doticanje vječnog života. Drugim riječima, to bi se moglo nazvati i potpuna smrt - potpuna smrt zbog koje se neće više nikada pojaviti na zemlji. Veselite se!

Budi miran i spoznaj,
9. septembra 1979, jutro.

BESMRTNA STVARNOST

Uvijek se kreći smjerom rijeke života. Nikad ne pokušavaj da ideš protiv smjera, i nikada ne pokušavaj da se krećeš brže od rijeke. Samo hodaj u život sasvim opušteno tako da si svakog trenutka u svom domu, u miru, lagodnosti i skladu sa egzistencijom.

Druga stvar koju moraš da zapamtiš je da život nije kratak; život je vječan i zato nema potrebe za žurbom. U žurbi ti samo možeš nešto propustiti. Da li ti vidiš bilo kakvu žurbu u egzistenciji? - Godišnja doba dolaze na vrijeme, cvjeće cvjeta u svoje vrijeme. Drveće ne raste brže ako je život kratak. Tako izgleda da je čitava egzistencija sasvim svjesna vječnosti života.

Mi smo ovdje bili oduvijek, i tako će i ostati - naravno, ne u istoj formi, obliku, ne u istom tijelu. Život evoluirao, izdiže se na više nivoe. Ali nema kraja nigdje, isto tako ne postoji ni početka. Ti bitišeš u životu koji nema ni početka ni kraja, koji je bespočetan i beskrajan. Ti si uvijek u sredini između dvije vječnosti. Ali uvijek nastoj da si u dosluhu sa svojom prirodom.

Neko drveće raste sporije, a neko brže; nema ničeg posebnog u brzom rastu ili u sporijem rastu. Oba drveta nose istu stvar, oni prate vlastitu prirodu.

Zlatna budućnost
27. april. 1987, večer.

ISTRAŽIVATI DO POSLEDNJEG TRENA

*Voljeni Osho,
kako možemo vjerovati da duša postoji i posle smrti i da se
prenosi na druge oblike života ili nestaje i stapa se sa uni-
verzomom?*

Nikada nijesam tražio od tebe da vjeruješ u bilo što. To je moje iskustvo da duša bitiše i posle smrti, da se prenosi na druge forme života, i onda kada na kraju nema što više da se nauči, kada više nema pitanja na koja se traži odgovor, kada nema traženja, traganja, kada nema želja - kada dođe krajnji trenutak potpunog zadovoljstva, ispunjenosti, saglasnosti, tada se prosvjetljenje rada - tada i duša jednostavno nestaje i stapa se sa univerzumom. Da bi se prenio u više prostore ti moraš da imaš žudnju za životom, da imaš želje koje treba da ispuniš; u tome leži temeljna nužnost.

To ne znači da ćeš se baš ti takav rađati iznova; to je samo zbog tvoje žudnje koja se iznova ponavlja i tako nikada ne ispunjava. Ti samo slijediš svoju žudnju ka sjenka. Ja ne kažem da ti treba da vjeruješ u to. Radije bih volio da si ti skeptičan prema tome, da sumnjaš i da istražuje to. Ja te jednostavno izazivam da tragaš a ne da vjeruješ. Moja religija nije vjerovanje. To je jedno traganje za vječnom istinom.

Zato što god ja da ti kažem to treba da znači samo ispiraciju - ne da vjeruješ u neku dogmu već da kreneš da tragaš. Ako kažem da duša bitiše posle smrti, to samo znači hipotezu za tebe. Za mene je to već iskustvo. Ja ne vjerujem u to; ja znam to. Zato kada kažem da se duša seli, to za mene predstavlja iskustvo. Ja se sjećam mojih prošlih života. Ja sam se selio: nema u tome sumnje za mene, ali ne kažem da vi treba da vjerujete u to. Ono što ja pokušavam je da te zainteresujem za traganje u tvoje prošle živote. Ako ja mogu spoznati svoje prošle živote - jer je sve zapisano u nesvjesnom, zaumnom, ništa nije izgubljeno - ti možeš sići u svoje

zaumno i možeš početi spoznavati svoje prošle živote. Onda kada spoznaš to tada neće biti potrebe za vjerovanjem jer tada ti to znaš. Ako nešto ne znaš nikada nemoj vjerovati jer ako budeš počeo vjerovati tada nikada nećeš moći spoznati.

A kada ti nešto znaš, bilo bi sasvim glupo da vjeruješ. Kakva svrha može biti u vjerovanju? Ti to već znaš.

Ti ne vjeruješ u sunce, ti ne vjeruješ u ruže - ti to znaš. Ti samo možeš vjerovati u Boga jer ga ne poznaješ. Ti vjeruješ u dušu jer je nijesi spoznao.

Rajncesh biblija,
11. januar, 1985, veče.

OSVRT KA JUČE

*Voljeni Osho,
slučajno je neko snažno osjećanje došlo do mene, osjećanje
da sam u toj istoj situaciji bio i nekad prije. Neki su mi rekli
da su takode to osjećanje iskusili koje je bilo nazvano *deja vu*.
Uvijek sam bio začuden kakvo je to iskustvo i koje su
njegove veze sa meditacijom. Možeš li mi pomoći da to
shvatim?*

Iskustvo nazvano *deja vu* ima svoju realnost jer ti nijesi u životu po prvi put; ti si vidio još mnoge svoje živote i svoje smrti. A prirodno je da u hiljade života ponekada dođeš i u neku istu situaciju: da sretnoš isto lice, da dođeš ne neko isto mjesto, da vidiš ponovo određeno drvo i osjetiš da si vidio upravo to drvo ponovo. To osjećanje je bilo potpuno isto, bez ikakve sumnje: ti to nijesi previdio, ti si istu tu osobu vidio i prije, ti si i prije bio u sasvim jednoj takvoj situaciji, čak i u najmanjim detaljima. To biva veoma čudno osjećanje: osoba može dobiti vrtoglavicu. Ali to i dokazuje da su sve religije koje su se rodile izvan Indije bile nekompletne; one ne mogu objasniti iskustvo *deja vu*. Dok ti ne budeš imao jasnu ideju reinkarnacije, ti nećeš moći tu ideju *deja vu* objasniti. Ti na primjer dođeš u neki grad i iznenada osjetiš da si već tu bio nekada. Ti znaš ako odeš desno da ćeš naići na rijeku, a ako pak kreneš lijevo da ćeš doći do željezničke stanice - ti to i uradiš i bude upravo kako si predosjetio. Ti prepoznaješ drvo na putu, prepoznaješ rijeku; sve je nalik nekom snu ili kao da si to sve gledao u nekom filmu.

Deja vu je samo jedan mali fragment iz prošlosti, nešto što je dospjelo do tvoje sadašnjosti. To je stvarnost. A ovo su činjenice: *deja vu* ili sjećanja prošlih života koja su se potvrdila mnogo puta čine teoriju reinkarnacije, ne samo religioznu teoriju već i naučnu činjenicu. Jednog dana kada nauka bude imala više otvorenosti...

Nevolja je u tome što se sav dosadašnji naučni progres dogodio na Zapadu gdje postoji koncept samo jednog života tako da su svi unaprijed predodređeni za koncept jednog života. Ali svijet biva svakim danom sve manji. Prije ili kasnije, nauka će se morati suočiti sa takvim pojavama jer je to suštinsko za razvoj ljudskog bića, za meditaciju, za transformaciju svijesti - jer ako se možeš sjetiti svojih prošlih života tada je jasno da postoji života posle smrti. Sjećanja na prošle živote takode dokazuje da ćeš posle smrti ponovo biti ovdje u nekoj drugoj formi, pod nekim drugim imenom. Takođe, ukoliko to postane naučno dokazana činjenica, u što ja ne sumnjam, utoliko će nauka krenuti u tom smjeru i odbaciti hrišćanske, jevrejske ili muhamedanske ideje o samo jednom životu. To je sasvim glupo jer u egzistenciji ništa ne umire; sve se nastavlja, samo se oblik mijenja. Zašto bi to bilo drugačije dok života na zemlji postoji?

Ako ljudi postanu svjesni da su živjeli isti način života nekoliko hiljada puta...a to je svrha što je ideja reinkarnacije i postavljena: to će stvoriti veliki osjećaj opterećenosti dosadom, stvoriti stalni povratak događaja i osjećanja i dojam da nijesmo ništa naučili dočim smo ponovo tu... Hiljadama godina si jurio moć, novac, a i dalje to radiš; izgleda da je svako životno iskustvo zbrisano i ti ponovo počinješ od ABC! Ako bi to nauka podržala bilo bi skoro neizvodljivo da ti ponavljaš to sve nebrojeno puta. Ti si se dovoljno igrao te glupe igre - sada je vrijeme da se to promijeni, vrijeme je da se izdigne tvoja svijest, vrijeme je da se pokreneš i izađeš iz tog začaranog kruga kretanja iz jednog života u drugi nalik okretanju točka.

Sve što se do sada radilo bilo je učinjeno bez svijesti. Sada je vrijeme da budete zreli i da počnete da djelujete svjesno. Radite sve sa svjesnošću, previše ste djelovali pod uticajem nesvjesnog. Ovaj točak koji se zove reinkarnacija je usled nesvjesnosti. Kada jednom postanete svjesni tada nema smisla za ponavljanje; ti si često dospijevao do takvih stvari - i kakav je smisao toga? Smrt dode i sve izbriše. To je nalik građenju zamka od pijeska - vjetar dune i zamak se

sruši. A ti onda počneš iznova i iznova da gradiš taj zamak i sve se stvari ponavljaju. Najviša je važnost nauke da ne zapostavi, odbaci viševjekovno iskustvo Istoka, viševjekovno iskustvo miliona ljudi na Istoku. To nije praznovjerje; to je jedna od misterija života koje smo nesvjesni. Kada jednom nauka bude počela otkrivati nove puteve, tada ćeš ti naći velike promjene u tvom pristupu stvarima, tako će se tvoj fokus promijeniti, tvoje usmjerenje će biti težnja da izideš iz točka neprestalnog ponavljanja. Taj točak je tvoje ropstvo a bjekstvo iz takvog ropstva je bila jedina žudnja tragalaca za istinom i slobodom.

Kada jednom otkriješ da tvoje biće može opstati u univerzumu bez ikakvog tijela, bez oblika - da može biti bez forme a ipak prisutno šireći se egzistencijom - svi tvoji napori će biti usmjereni ka dostizanju tog cilja, te velike slobode. Mi na Istoku nazivamo najviše iskustvo takvih ljudi mokša. To znači potpunu slobodu. Slobodu od tijela, slobodu od uma, slobodu od bilo kakvih lanaca koji su oko tebe, slobodu od forme, oblika - samo jedna čista svijest. To još ima neke individualnosti, još je tu neki centar koji se ne može vidjeti ali koji zna „Ja sam”. Zapravo, „po prvi put sam u svojoj istinskoj biti.

Pošto nema formi tako nema ni bolesti; pošto nema oblička tako nema ni smrti, nema ni starosti. Svijest bez forme je uvijek svježja, mlada, slobodna i čitav univerzum joj je pristupačan. Takvo iskustvo je nešto najveće. Njeno carstvo je ogromno.

Jednom je Gautam Buda bio upitan: „Ti si nam stalno ponavljao da ukoliko budemo jednom sasvim svjesni više se nećemo ponovo roditi u tijelu i naše carstvo će tako biti čitava egzistencija. Ali, što je sa mnogim ljudima koji su postali prosvijetljeni, koji su već postali prosvijetljeni? Kako ja sam mogu biti gospodar cijelog carstva?”

To pitanje izgleda logično, ali ono nije egzistencijalno. Gautam Buda se na to nasmija - on se inače veoma rijetko smijao, tek nekoliko puta u svom životu. On mu reče:

„Ja razumijem tvoju logiku ali ću ti reći jednu stvar. Daću ti jedan primjer, ali ne protiv argument. U mračnoj kući ti možeš upaliti samo jednu malu svijeću, čitava kuća će potom biti osvijetljena. Ako upališ još jedno svjetlo, misliš li da će ta dva svjetla biti u konfliktu? I druga svijeća će takođe ispuniti cijelu kuću svojim svjetlom. Ti možeš zapaliti i treću svijeću, možeš paliti nebrojeno svijeća. Sve te svijeće će individualno širiti svoju svjetlost, a kada je u pitanju širenje njihove svjetlosti čitava soba će biti na raspolaganju svakoj pojedinačno. Tu neće biti podijeljenosti. Tako neće biti: ovo je moja teritorija, a to je tvoja. A svjetlost nije neka stvar, tako da hiljade svijeća mogu osvijetljivati samo jednu sobu bez ikakvih konflikata.”

On je bio u pravu. Nema mjesta za protiv argument, ali njegov primjer je bio savršen. To je upravo situacija: kada si jednom oslobođen oslobođen oblička ti se tada možeš širiti čitavim univerzumom. Milioni drugih prosvijetljenih bića su vjekovima ispunjavali univerzum svojom svjetlošću, svojom sviješću. U njihovom središtu je njihova svjetlost. Ali ta svjetlost nema granica. Svjetlost se ne sukobljava, to nije stvar. Jedan isti prostor može biti osvijetljen mnogim svjetlima, među njima nema borbe, nema prepirke. A svijest je svjetlost.

Nova zora
23. jun 1987, jutro.

OSTATI BUDAN ZA VRIJEME FILMA

*Voljeni Osho,
zašto Isus nije nikada govorio o mogućnosti reinkarnacije
duše? Tu mora da ima neke razlike između Istoka i Zapada.*

Isus je savršeno dobro znao za reinkarnaciju. Stoga postoje indirektni nagovještaji o tome svugdje po jevanđeljima. Upravo neki dan sam navodio izvod Isusovih riječi: „Ja sam bitisao i prije Abrahama.” Isto tako i: „Ja ću se ponovo vratiti.” Takvih indirektnih nagovještaja reinkarnacije ima puno. On je o tome znao veoma dobro, ali postoji jedan drugi razlog zbog čega on nije to propovijedao.

Isus je boravio u Indiji i vidio je što se dogodilo sa teorijom reinkarnacije. U Indiji je pet hiljada godina prije Isusa postojala teorija reinkarnacije. To je bila sušta istina, to nije bila samo teorija; teorija je bila bazirana na istini. Čovjek je imao milione života. To je govorio Mahavira, Buda, Krišna, Ram: sve se indijske religije slažu sa time. Ti ćeš biti iznenađen: oni se nijesu slagali u ničemu sem u tome, to je bila jedina zajednička teorija. Ali, zašto Isus, Mojsije i Muhamed - izvori tri religije koje su se rodile izvan Indije - nijesu direktno govorili o reinkarnaciji? Iz prostog razloga, a taj razlog je što je Mojsije bio svjestan te teorije - jer su Egipat i Indija uvijek bili u stalnom doticaju...

Sumnja se da je jednom Afrika bila dio Azije i da se taj kontinent vremenom povukao. Indija i Egipat su sigurno nekada djelovali zajedno: postoji niz sličnosti. I stoga nije čudno što je južna Indija obojena: postoji dio Nigro krvi u njihovim venama; oni su nigroidni - ne sasvim crni, a ako je Afrika bila u kontaktu sa Azijom tada se određeno prožimanje Arijevaca sa Negroidima moralo dogoditi, tako je i južna Indija postala crna.

Mojsije je sasvim sigurno bio upoznat sa Indijom. Mo-

žda ćeš biti iznenađen činjenicom da Kašmir tvrdi da su Mojsije i Isus zakopani tamo. Grobovi su im tamo. Oni su vidjeli što se dogodilo sa Indijom kroz teoriju reinkarnacije. Shodno toj teoriji Indija je postala veoma letargična zemlja, oni nijesu nikada bili u žurbi. Indija ne posjeduje čulo za vrijeme, čak ni sada. Kroz svaku osobu se prožima osjećanje da nema vremenske distance. Ako bi ti neko rekao: „Dolazim ti u posjetu u pet sati posle podne”, to bi moglo značiti i bilo što drugo. Mogao bi se pojaviti u četiti ili u šest, možda i ne bi došao uopšte; to se nikada ne može primiti za ozbiljno. To ne znači da on nije želio ispuniti svoje obećanje - tu samo nedostaje osjećanje za vrijeme. Kako ti možeš imati osjećanje vremenske distance kada je vječnost moguća? Ukoliko ima toliko mnogo života, čemu onda potreba za žurbom? Možete se sasvim sporo kretati, bez žurbe - stići ćete i tako prije ili kasnije.

Reorija reinkarnacije je Indiju načinila veoma letargičnom, tromom. Ta teorija je Indiju učinila nesvjesnom vremena. To je pomoglo ljudima da odlažu svoje obaveze. A ako ti nešto možeš odložiti za sutra, ti danas možeš ostati onakav kakav si bio - sutra nikad ne dolazi. A u Indiji se zna kako da se odloži ne samo do sutra već i do sledećeg života.

I Mojsije i Isus su posjetili Indiju, oba su bili svjesni tih činjenica. Muhamed nije nikada posjetio Indiju ali je i on sasvim bio svjestan reinkarnacije jer je živio u blizini Indije što je uzrokovalo stalni promet i saobraćaj između Indije i Arabije. No oni su odlučili da je bolje da kažu ljudima da postoji samo jedan život, da je to poslednja šansa - prva i poslednja - i ako to propustiš propustiš ga zauvijek. To je bilo sredstvo da se izazove kod ljudi ogromna težnja, da se stvori takva težnja u ljudima kako bi oni mogli biti lakše transformisani.

No, pitanje se postavlja: Gdje to nijesu Mahavira, Buda i Krišna bili svjesni? Kako nisu bili svjesni da će teorija reinkarnacije proizvesti letargičnost i lijenost kod naroda? Oni su nastojali da proizvedu letargičnost i lijenost kod na-

roda? ni su nastojali da proizvedu sasvim drugačije sredstvo. A svako sredstvo ima i svoje vrijeme; ako se jednom iskoristi, ono se ne može koristiti beskrajno - ljudi bivaju naviknuti na to što im postaje uobičajeno. Kada su Buda, Mahavira i Krišna pokušali sa sredstvom reinkarnacije oni su to započeli iz sasvim drugog ugla. Indija je bila veoma bogata zemlja tog vremena. Mislilo se da će to biti zlatna zemlja svijeta, najbogatija zemlja. A u bogatoj zemlji je najveći problem, stvarni problem - dosada, dokolica. To se upravo događa sada na Zapadu. Sada je i Amerika u istoj situaciji i dosada postaje najveći problem. Ljudima je toliko dosadno, toliko istinski dosadno da najradije žele biti mrtvi.

Krišna, Mahavira i Buda su iskoristili tu situaciju. Oni su rekli ljudima: „To nije ništa, dosada jednog života nije ništa. Ti ćeš živjeti mnogo života, i zapamti, ako ne budeš slušao živjećeš još mnogo i mnogo života; uvijek će ti biti dosadno. To je jedan isti točak života i smrti koji se okreće.”

Oni opisuju dosadu tako crnim bojama da ljudi kojima je makar jedan život prošao u dosadi bivaju veoma duboko zainteresovani za religiju. Vi se morate osloboditi života i smrti, tog začaranog kruga stalnog ponavljanja života i smrti. Možda je to tih dana bilo važno.

Onda je Indija postala siromašna. A kada jedna zemlja postane siromašna tada nestaje dosade. Siromašnom čovjeku nije nikada dosadno, zapamti to; samo se bogataši mogu dosađivati, to je njihova privilegija. Nemoguće je da siromah osjeća dosadu: on za to nema vremena. On po čitav dan radi i kada dođe kući tako je umoran da odmah zaspe. On ne treba mnogo zabave - televiziju, filmove, muziku, umjetnost, muzeje - on ne treba sve te stvari, on ih ne može ni imati. Njegova jedina zabava biva seks: jedna prirodna stvar, nešto što nije potrebno proizvesti. Tu leži razlog velike populacije u siromašnim zemljama. To je njihova jedina raznoda...

Trenutkom kada je Indija postala siromašna zemlja teorija reinkarnacije je postala jedno bjekstvo, spas, nada - prije no dosada ona postaje nada, mogućnost da se odlaže.

„Ja sam siromašan u ovom životu. No, nema potrebe za brigom: postoji još mnogo života. U budućem životu ću se potruditi malo više i biću bogat. U ovom životu imam ružnu ženu, ali za to se ne treba brinuti: to je samo stvar ovog života. Narednog puta neću napraviti istu grešku. Ovog puta ja stradam od mojih prošlih karmi. U ovom životu ću se truditi da ne učinim nijednu lošu stvar, da ne načinim neki grijeh tako da mogu da uživam u prestojećem životu.” Tako to postaje odlaganje života.

Isus je to vidio, da to sredstvo više ne djeluje, ne djeluje u pravcu u kojem su mislili da će djelovati. Situacija se promijenila. Sada Isus mora da stvori neko drugo sredstvo: sada postoji samo jedan život, zato ako želiš da budeš religiozan, da meditiraš, ako želiš biti sanjasi, *budi to upravo sada* - jer sutra nije izvjesno. Možda neće biti sutra. Izgleda da je Zapad to shvatio pa su svi u žurbi. Ta žurba je zbog hrišćanstva. Opet je sredstvo omanulo. Nijedno sredstvo ne može biti trajno.

Moje vlastito iskustvo je da je jedno sredstvo dobro samo dok je majstor u životu, jer je on duša toga, on je to izumio tako da djeluje dok je on tu. Kada jednom majstor ode tada sredstvo izade iz upotrebe ili se nađe neka nova interpretacija toga. Sada se na Zapadu sredstvo istrošilo potpuno: to sada biva problem. Ljudi su u neprekidnoj žurbi, tenziji, brizi jer postoji samo jedan život. Isus je želio da se zapamti: pošto ima samo jedan život, treba zapamtiti Boga. I što oni rade? Ustanove da ima samo jedan život koji treba provesti u piću, jelu i vjenčanjima. Zato se prepusti životnim radostima što možeš više. Iscijedi sav sok od života upravo sada! Koga je briga što će se dogoditi Sudnjeg dana? Ko zna da li Sudnjeg dana ima ili nema? Takva žurba! Brzina je manija, iziskuje sve brže i brže. Niko se ne pita kuda ide, samo da se stigne brzo: izmišljaju se sredstva za brzinu.

A sve se to događa usled prevazidenih metoda. To je imalo značaja u Isusovo vrijeme. On je neprestalno govorio ljudima: „Čuvajte se! Sudnji dan je veoma blizu. Ti ćeš doživjeti kraj svijeta i neće potom biti prilike za novi život. A

ako to propustiš skončaćeš u paklu zauvijek!" On je jednostavno stvorio takvu psihološku atmosferu. To je djelovalo dok je on bio živ, možda i nekoliko dana po njegovoj smrti. To je djelovalo još nekoliko dana posle njegove smrti zbog bliskosti njegovih učenika koji su mogli da prenesu određenu Isusovu klimu, imali su nešto od njegove aure, ali to se ubrzo pretvorilo u svoju suprotnost. To je stvorilo jednu *previše* svjetovnu civilizaciju koju je ikada svijet vidio. A težnja je bila da ideja o jednom životu izazove kod ljudi potrebu da tragaju za bogom, a da sve druge teme stave u drugi plan. Njegov čitavi život bi se pretvorio u jednosmjerno traganje za Bogom. Ta ideja je proistekla iz takve metode. No, krajnji rezultat je bio da su ljudi upravo postali svjetovni jer im je rečeno da nema drugog života, samo jedan život - uživaj u njemu što više možeš. Uživaj u svemu i ništa ne ostavljaj za sutra.

Indijska metoda nije uspjela jer je narod bio letargičan. To je imalo dejstva sa Budom. On je stvorio jedan uistinu najveći pokret u svijetu. Hiljade ljudi su se odrekli svojih dotadašnjih života i postali njegovi sanijasini. To znači da su oni predali čitavu svoju energiju traganja za istinom jer je on stvorio određenu atmosferu dosade, izlišnosti - tako da bi ti bilo veoma dosadno u životu ako bi propustio to. Ali, ono što se posle dogodilo bilo je suprotno tome. Uvijek tako biva. Majstori su obično pogrešno interpretirani. A ljudi su lukavi, diplomatski, oni uvijek nađu način da unište neku metodu, sredstvo.

Isus je savršeno dobro znao da je život vječan, činjenica leži u reinkarnaciji. On je to pominjao na neki indirektan način, možda je on o tome govorio najbližim učenicima, ali ne i masama. To je činio iz prostog razloga: on je vidio da je to propalo u Indiji, nešto drugo bi se trebalo pokušati.

Ja sam načinio još mnogo više sredstava i metoda jer su mnogi prije pogriješili. Ja znam da će moje metode djelovati samo dok sam ja ovdje: one će propasti jednom kao što su i sve druge propale. Ja nijesam idealista koji živi u raju budala koji vjeruju da sam ja te metode sačinio zauvijek.

Kada ja ne budem tu ljudi će iskriviti to. Ali to je i prirodno, to se mora prihvatiti; za to se ne treba brinuti. A vi koji ste tu, molim vas koristite te metode što je dublje moguće. Dok sam ja ovdje sve će funkcionisati sasvim dobro. U mojim rukama to će biti prava situacija za veliku transformaciju, ali kada jednom moje ruke ovdje ne budu, kada ne budu vidljive, tada će to biti prilika za pandite, za obučene ljude, za dogmatike, školarce da nametnu svoje prisustvo i tako će se stara priča ponoviti.

Čuvajte se, budite obazrivi i ne gubite vrijeme.

Budi miran i spoznaj
4.septembar 1979, jutro.

PRAVO NA SMRT

Ljudi obično misle da će u mirovini naći odmor, relaksaciju i radost. Međutim, kada se oni stvarno penzionišu uvide da je odmor nemoguće ostvariti, relaksacija se ne postiže jer su čitav svoj vijek proveli u napetosti, ljutnji, bijesu i tako nijesu znali da se odmaraju. Sada iznenada, pošto su se penzionisali njihova tijela ne mogu promijeniti pređašnje stare navike, navike stare po sedamdesetak godina. A starost postaje sve duža: biti star osamdeset, devedeset, sto, čak i sto dvadeset godina, poglavito u Evropi, nije neka rijetkost. U Sovjetskom Savezu, posebno u Kavkazu, ima na hiljade ljudi koji su prevalili i sto pedeset godina, a ima čak i nekoliko stotina ljudi koji su dospjeli i do sto osamdesete godine. Oni su još pokretni i svakodnevno rade u poljima, vrtovima, voćnjacima - oni zahtijevaju da rade. Ti ne možeš umiroviti čovjeka koji ima šezdeset godina ako će on živjeti sto osamdeset godina. On je proživio samo jednu trećinu svoga života: dvije druge trećine su ostale neispunjene. Ti takvom čovjeku moraš dati neki posao. No, poslove su počele da obavljaju mašine: mnogo bolje, urednije, tačnije. Tamo gdje su radili hiljadu ljudi sada je potrebna samo jedna mašina. Sada jedan kompjuter može zamijeniti deset hiljada ljudi. Što da se radi sa tim hiljadama ljudi? Ti ljudi žele da umru.

Postoje pokreti po svijetu, u razvijenim zemljama, gdje stari ljudi traže konstitucionalno pravo na samoubistvo - i ti ne možeš reći da oni nijesu u pravu. Oni kažu: „Mi smo dovoljno dugo živjeli i nije potrebno više sebe mučiti. Mi želimo da nađemo mir i odmor u grobu. Mi smo sve vidjeli i sve doživjeli. Sada više nema ničega za čime mi žudimo, težimo, nadamo se, sanjamo o nečemu. Naše sjutra je isprazno i užasno - stoga je bolje da umremo.”

Možda postoji takav pokret i ja ga podržavam: pokret za eutanaziju. Svaka bi država morala da obezbijedi pogo-

dnosti u bolnicama za sve one ljude koji žele da umru. Možda ti možeš postaviti i limite. Ako posle osamdeset godina neko zaželi da umre ti ćeš napraviti jedan divan aranžman u bolnici tako da bi se on mogao odmoriti; pozvati svoje prijatelje, sresti se sa svojim dragim prijateljima, poslušati divnu muziku, priču ili neku pjesmu, poemu, neki dobar film jer mu je ostalo tek mjesec dana.

Zašto nepotrebno mučiti ljude? Samo mu dajte jednu injekciju koja će ga odvesti u duboki relaksirani san iz kojeg će lako otići u smrt. Ja sam apsolutno siguran; vlade će podržati to, one trebaju da podrže to, medicinska nauka treba da podrži to jer je sasvim humano da ako je neko živio sasvim dovoljno - njegova djeca su postala stara, njegova djeca su sedamdesetogodišnjaci, koji su dospjeli do mirovine - sada je vrijeme za to.

Ti nijesi bio u prilici da odlučiš da li ćeš se roditi svojom voljom, sada imaš tu priliku da odlučiš o svojoj smrti, da odrediš dan i mjesto. To treba biti dio tvojih ljudskih prava.

Zaratustra: Bog koji pleše

28. marta 1987, veče.

SLAVLJE NE ZNA ZA SMRT

Smrt je u službi života. Život nikada ne umire. Ali nesvjesno vi činite stvari za koje nijeste sasvim sigurni zašto to radite. Ti to radiš jer vidiš i drugi to rade iako ne znaš svrhu toga i gdje će te to odvesti. Ti živiš samo zbog toga jer i drugi žive iako to radite bez imalo svijesti.

Zašto? Zašto bi se ti probudio narednog jutra i ponovo počeo da dišeš? Tvoja sva prošlost ukazuje da to nije bilo ništa drugo do jedan besmislen zadatak, a znaš i to da ćeš opet to raditi na isti način - sve dok slučajno dospiješ do čovjeka koji je probuđen. A probuđenih ljudi ima tek nekoliko, vjekovi trebaju proći, tako da je skoro nemoguće sresti takvu probuđenu osobu. Samo te probuđena osoba može prenuti iz tvog sna, prodrmati te, može ti dati malo svjesnog uvida onoga što radiš: to nije bio život; to je samo bila polagana smrt koja će trajati šezdeset - sedamdeset godina. Ti umireš sa svakim danom, svakim trenutkom. Široke narodne mase znaju samo za polaganu smrt. Samo nekoliko probuđenih bića su spoznali nevjerovatni dah talasa života.

Ovo je tvoj život. Zašto radiš takve stvari? Zašto kupuješ takve stvari? Kako ćeš provesti svoj život? Ti uopšte nijesi svjestan toga. Ti si samo šetač kroz snove, somnabulist. Svako te može prevariti - političari to rade, sveštenici to rade, ali u tvojoj nesvjesnosti to je sasvim prirodno. Samo jedan svjesni čovjek ne može biti eksplatan. Samo svjesni čovjek živi stvarno, a takvi i umiru spokojno, tiho, sa osmijehom na licu. Za one koji umiru sa smješkom na licu, nema smrti - jer duboko u njihovoj svijesti postoji smisao da je to bilo samo tijelo koje smo odbacili. Život se neprestano nastavlja i uvijek će tako biti.

Skriveni sjaj
17. mart, 1987, jutro.

SPOZNAJ UMJETNOST DOK JOŠ IMA VREMENA

TI SI TUŽAN? - počni pjevati, klanjati, plesati. Što god da možeš uraditi, ti uradi, i malo po malo će se obični metal promijeniti u vrijednost - zlato. Kada jednom spoznaš tajnu i nađeš ključ za to tada će se tvoj život promijeniti, nikada više neće biti isti. Ti tada možeš otvoriti sva vrata. A to je glavni ključ: da se slavi sve.

Ja sam čuo za tri kineska mistika - niko nije znao njihova imena - svi su ih znali samo po imenu „Tri nasmijana sveca.” Oni nikada nijesu ništa drugo radili do se smijali. Oni su išli iz jednog grada u drugi i samo se smijali. Stali bi obično na nekom trgu i počeli bi se smijati gromoglasnim smijehom. Svi bi se okupili oko njih; radnje bi se zatvorile, kupci bi zaboravili zašto su došli na pijacu.

Ta tri čovjeka su bili zaista divni - smijali su se da su im se stomaci tresli. Ubrzo bi to postalo zarazno smijanje tako da bi se i drugi počeli smijati. Čitav trg se smijao. Oni su tako promijenili kvalitet pijace. A ako bi ih neko i zapitao: „Recite nam nešto”, oni bi odgovorili: „Nemam vam što reći. Mi se samo smijemo i tako mijenjamo prilike.” Upravo prije nekoliko trenutaka to je bila samo jedna obična pijaca, prljava i ružna, gdje se ljudi sastaju samo zbog novca. Kada su ta tri luckasta čovjeka došli, svi su bili nasmijani i tako se sasvim promijenio milje te pijace. Više niko nije bio kupac. Svi su tada zaboravili iz kojih razloga su tu. Niko više nije ni mislio na pohlepu. Svi su počeli pjevati i plesati oko ta tri luda čovjeka. Za nekoliko trenutaka se otvorio jedan novi svijet.

Oni su išli svugdje po Kini, iz sela u selo, iz grada u grad, pomažući tako ljudima da se smiju. Tužni ljudi, bijesni ljudi, pohlepni ljudi, ljubomorni ljudi: svi su se oni počeli smijati sa njima. I mnogi ljudi su tako otkrili ključ - mogu se preporučiti.

No, jednog dana se dogodilo da je u jednom selu jedan od njih umro. Seljani su se sakupili i rekli: „Sada će biti nevolje. Sada ćemo vidjeti kako će se oni smijati. Njihov prijatelj je umro, oni bi morali kukati.” Ali, kada su oni došli vidjeli su onu dvojicu kako plešu, smiju se i pjevaju, slave smrt. Seljani su tada rekli: „Sada je stvarno previše. Ovo nema nikakvog smisla. Kada čovjek umre sasvim je neuljudno da se neko smije i pleše.”

Ovi su im tada odgovorili: „Vi uopšte ne znate što se zapravo dogodilo. Svi smo trojica razmišljali o tome ko će od nas prvi umrijeti. On je pobijedio: mi smo ostali poraženi. Čitav naš život smo se zajedno smijali. Kako se sada možemo drugačije oprostiti od njega? - Mi se samo možemo smijati, radovati se, slaviti. Ovo bi bio najbolji posljednji pozdrav od druga koji se čitav život smijao. A ako se mi ne budemo smijali tada će se on nama smijati i reći će: „Vi budale. Ponovo ste uletjeli u zamku?” Mi uopšte ne vidimo da je on umro. Kako može smijeh umrijeti, kako život može zamrijeti?”

Smijeh je vječan, život je vječan, slavlje se nastavlja. Glumci se mijenjaju, samo drama ostaje. Talasi se mijenjaju, ali okean i dalje ostaje isti. Ti se smiješ, ti se mijenjaš i drugog potičeš na smijeh, ali smijeh traje vječno. Ti slaviš, neko drugi slavi, ali slavlje uvijek ostaje. Egzistencija se nastavlja, ona je sadržajna. Ne postoji ni jednog momenta za tajac u tome. Ali seljani to nijesu mogli shvatiti i toga dana nijesu učestvovali u smijehu.

Tada je tijelo trebalo biti spaljeno, a seljani su i tada rekli: „Mi ćemo ga okupati kako običaji nalažu.” Ali dva prijatelja su se pobunila.” Ne, naš prijatelj je rekao kada bude umro da se nikakvi rituali ne primjenjuju, da mu se odjeća ne mijenja i da se ne izlaže kupanju. Rekao je da ga samo stavimo na vatru onakvog kakav je. Stoga mi moramo poštovati njegovu želju.”

A onda, iznenada se zbio veliki događaj. Kada je tijelo bilo položeno na vatru, taj starac je odigrao svoj posljednji trik. On je prethodno sakrio nekoliko prskalice i petardi is-

pod svojih haljina i tako im iznenada priredio Festival vatometa. Tada se cijelo selo počelo smijati. Njegova dva ludu prijatelja su plesali i tada su i svi seljani počeli plesati. To nije bila smrt, to je bio novi život.

Nijedna smrt nije smrt - to je samo smrt koja otvara nova vrata - to je početak. Ne postoji kraj života. Uvijek je to samo novi početak, uskrsnuće.

Ako uspiješ da promijeniš svoju tugu u slavlje, tada ćeš biti sposoban i da promijeniš svoju smrt u uskrsnuće. Zato nauči tu umjetnost dok je još vrijeme. Ne dopusti da smer dođe prije no što ti naučiš tajnu alhemiju mijenjanja. Jer ako možeš izmijeniti tugu, ti možeš promijeniti i smrt. Ako možeš bezuslovno slaviti, kada bude došla smrt, ti ćeš se moći smijati, bićeš sposoban da slaviš, otići ćeš sretan. A kada budeš mogao otići slaveći tada te smrt neće moći ubiti. Zapravo, ti ćeš tada ubiti smrt. Ali započni to, daj mu priliku. Ništa se ne može izgubiti.

Yoga: Alfa i omega, vol. IV

30. aprila, 1975.

PROBUDI SE I PJEVAJ

*Voljeni Osho,
kako je moguće biti opušten pred izvjesnošću smrti?*

Kao prvo, jedino se možete opustiti samo ako je smrt izvjesna. Opuštanje je teško onda kada su stvari neizvjesne. Ako ti znaš da ćeš umrijeti upravo danas, svi strahovi od smrti će nestati. Što dobijaš ako tračiš vrijeme? Ti imaš samo jedan dan života; živi ga stoga što je moguće intezivnije, živi ga što je moguće potpunije.

To se upravo dogodilo jednom čovjeku - doktor mu je rekao: „Ostalo ti je samo šest mjeseci života, ni dana više, zato ako imaš nešto da okončaš uradi to što je prije moguće. Ako nešto želiš da uradiš, uradi to sada.”

Taj čovjek je bio veoma bogat, uvijek je imao želju da obiđe svijet, da vidi najljepša mjesta na zemlji, ali je uvijek imao neke probleme zbog kojih je obično to odlagao. Sada više nije ni bilo vremena za odlaganje. Naručio je da mu se naprave divna odijela. Ljudi nijesu znali da je tako ekstravagantan. Jeo je najbolja jela, zakupljivao najbolje kuće u gradu, okončao je sve svoje poslove. Kakva korist je bila od toga? Za šest mjeseci ima i previše novaca, može da živi kao kralj.

Putovao je svijetom, razgledao najljepša mjesta, posjećivao divne ljude po svijetu. Zapravo, zaboravio je na smrt. Kada se vratio kući sa puta, onih šest mjeseci je već davno prošlo. Otišao je do doktora da mu se zahvali.

Doktor mu je rekao: „Zar si još živ? Kako si to postigao? Bolest koju si imao je bila takva da si ti morao umrijeti u šest mjeseci.”

Čovjek je na to odgovorio: „Kada je jednom postalo izvjesno da ja moram umrijeti, tada smrt više nije bila problem već nešto sasvim izvjesno. Ostalo mi je samo šest mjeseci života te sam stoga želio da živim što je moguće bogati-

je. A pošto sam živio tako intezivno i potpuno, zaboravio sam da moram umrijeti na određeni dan.”

Ljekar ga je pregledao - njegova boljka je iščezla. Tih šest mjeseci su bili tako opušteni, duboki, radosni, ispunjeni veseljem da je bolest nestala.

Izvjesnost smrti je jedna od najsrećnijih okolnosti. A smrt nikada do sada nije bila tako izvjesna - najizvjesnija od postanka čovječanstva. Zapravo, ljudi će prestati proizvoditi naoružanje. Umjesto što će se boriti sa svojim susjedima, oni će sa njima pjevati i plesati. Vrijeme je tako kratko da nema ni pomisli o borbi. Ljudi će zaboraviti na sve razlik među njima: na religije, komunizam, socijalizam, fašizam. Sve te razlike su dobre kada imaš previše vremena, no sada je vrijeme veoma kratko. Ti ne možeš sebi priuštiti sve te razlike kao što su krišćanstvo, hinduizam, muhamedanstvo.

Sama kratkoća vremena i opasnosti od globalnog uništenja će stvoriti transformaciju kod ljudi. Možda ćeš i ti zateći sebe u sličnoj poziciji u kojoj je bio i onaj čovjek; da je svjetski krah bio uslovljen razlikama u religijama, nacijama, neprekidnim ratovima, sukobima, i da je sada vrijeme da započnemo po prvi put da slavimo i uživamo svu ljepotu ove planete zajedno.

Smrt možda i neće doći, smrt i ne dolazi ljudima koji žive potpuno i intezivno. A ako smrt i dođe ljudima koji su živjeli potpuno oni će to prihvatiti sa dobrodošlicom jer je to veliki odmor. Oni su umorni od života jer su živjeli veoma intezivno, potpuno tako da smrt dođe kao prijatelj. Upravo kao što noć dođe kao relaksacija posle teškog radnog dana, tako dolazi i smrt kao neki duboki i divni san. U smrti nema ničeg ružnog, to je najčistija stvar.

Ako nas ispuni strah od smrti to znači da nijesu bile ispunjene neke praznine u nama za života. Stoga su ti strahovi od smrti veoma indikativni i od pomoći - oni ti ukazuju da tvoj ples treba ići nešto brže, da ti treba da izgaraš u vatri života sa obje strane. Pleši tako vatreno da plesač nestane i samo ples ostane. Tada neće biti nikakve mogućnosti da te strah od smrti posjeti.

Ako si ti potpuno sada i ovdje, ko onda brine za sju-

tra? Sjutra samo brine o sebi. Isus je bio u pravu kada se molio Bogu: „Gospode, udijeli mi moj hleb današnji.” On nije ništa tražio za sutra, danas je sasvim dovoljno. Zato ti treba da naučiš da je svaki trenutak cjelovit, potpun. Strah za životom dolazi samo zbog toga što nijesi živio potpuno u svakom trenutku; inače, vrijeme ne postoji, ne postoji ni um, ne postoji ni prostor.

Zapravo, moj sav napor je bio da te suočim sa trenutkom i životom u sadašnjosti jer sutra i ne mora doći. Ti si u veoma delikatnoj poziciji u cijeloj istoriji čovječanstva. Ljudi su uvijek imali običaj da odlaze, ti nemaš vremena za to. Tvoja situacija je jedinstvena. Iskoristi to - ne za neku brigu, jer to neće pomoći da se svijet zaustavi pred njegovim skončanjem. Iskoristi svo vrijeme što je ostalo da živiš što dublje, tada će i deset godina takvog života biti ravno stotinu godina života drugih.

Jednom je jedan trgovac bio upitan: „Koliko si star?”

On je odgovorio: „Tri stotine i šezdeset godina.”

Čovjek nije mogao vjerovati tome i ponovo ga upitao: „Molim vas, hoćete li ponoviti? Mislim da nijesam dobro čuo.”

Tada trgovac viknu: „Tri stotine i šezdeset godina sam star.”

Čovjek tada reče: „Izvini, ali ti ja ne mogu vjerovati. Ti izgledaš kao da imaš tek šezdeset godina.”

Trgovac tada reče: „Ti si takođe u pravu. Kada je u pitanju kalendar ja imam toliko koliko kažeš, ali kada je u pitanju moj život ja sam živio šest puta više nego drugi ljudi. U mojih šezdeset godina ja sam proživio tako da je to bilo ravno tri stotine i šezdeset godina.”

Sve zavisi od inteziteta življenja.

Postoji dva načina življenja. Jedan je način života bufala - on živi horizontalno, jednosmjerno. Drugi način života je život Buddhe. On živi vertikalno, po visini i dubini. Tada svaki trenutak može biti vječnost. I dok ne naučiš umjetnost transformacije svakog trenutka u vječnost, ti nećeš moći biti sa mnom - ti ćeš to propustiti.

Svijet može skončati, a možda i neće, no to nije moja

briga. Ali ja insistiram na tome da će se sve uništiti iz jednostavnog razloga: da se ti probudiš. Zato ne traži svoje vrijeme u trivijalnostima već živi, pjevaj i pleši, voli potpuno i dopusti da te to sve preplavi do krajnosti. Tada se strah neće umiješati i nećeš više brinuti za sutra. Danas je sasvim dovoljno za sve. Proživi to, to je tako prepuno, tu nema mjesta za bilo kakvo razmišljanje. Kada ne proživiš svaki trenutak tada brige nadolaze, strah se prikrada.

Ne samo da sam ja insistirao da se suočimo sa činjenicom da je svijet u kritičnoj situaciji i da se približava svom kraju; to je upravo i koincidencija da se uporedo sa mojim intencijama i svjetska situacija odvijala u smislu toga što ja govorim. No i Isus Hrist je prije dvije hiljade godina govorio iste stvari, Gautam Buda je dvadeset i pet vjekova prije govorio iste stvari. To je sve samo jedno staro sredstvo koje ima za cilj da vas probudi. Sve dok ti ne saznaš da je tvoja kuća u požaru ti nećeš izići iz nje. A Isus i Buda su koristili ta sredstva čak i ne korespondirajući sa stvarnošću.

Ja sam takođe koristio to kao sredstvo, ali to nije bilo *samo* sredstvo. Po prvi put je svijet stvarno u položaju globalnog samoubistva. Ti samo živi, voli i čini da svaki trenutak bude duboka ekstaza. Svi strahovi tada mogu nestati. A ako čitavo čovječanstvo čuje moje riječi tada možda nećemo skončati, tada ćemo možda nastaviti život. Bivši čovjek, čovjek prošlosti može umrijeti, a novi čovjek, sa novim i zdravim vrijednostima prema životu može se pojaviti da zauzme njegovo mjesto.

Zlatna budućnost

24. maj, 1987, jutro.